LEONID PETRESCU

A 12-a VARIANTĂ

EDITATĂ DE REVISTA
ȘTIINȚA și TEHNICA

3
1955

CAPITOLUL I

…în care Frederic Tomescu trăieşte câteva întâmplări inexplicabile

— Unde sânt protocoalele experienţelor? Întrebă doctorul Tiberiu Pavel, punându-şi pălăria pe cap.

— Aici, în sertar, îi răspunse asistentul, arătând cu mâna spre birou. Le-am pus în dosarul albastru.

Doctorul Pavel făcu semn că a înţeles.

— Spui că Azor a reacţionat normal?

— Normal.

— Bun… asta e interesant… Ei, mai rămâi?

Pavel privi la tânărul acesta înalt şi slab care răspundea la denumirea de Frederic Tomescu şi i se păru că roşeşte. Dar asta nu-l miră prea mult. Ştia, doar, că Frederic Tomescu era o persoană foarte emotivă, care roşea suprinzător de des şi de nemotivat.

— Da… o să mal rămân câteva secunde, răspunse el, cu ochii plecaţi

— Atunci, la revedere! Pe luni dimineaţa!

Rămas singur, Frederic Tomescu se aşeză pe scaun, apoi i ce păru că aude un zgomot şi luă o poziţie care trebuia să sugereze o profundă preocupare, cu mâna suport al frunţii şi cu ochi? Pierdui. După câteva clipe, părăsi această atitudine studiată şi începu să se plimbe fără rost prin laborator. Lovind în trecere, cu pantofii, piciorul unui taburet rotund de metal care începu să se învârtească? Se opri în dreptul dulapului de sticlă, privi în raftul de sus şi aranjă în linie, ca să se afle în treabă, câteva borcane şi sticle. Purtau, toate, o literă mare: „T” pe etichetă, iar alături, mal mici. Scrise în dreapta jos, se aflau unele cifre: 8. 9. 10 sau 11.

Frederic luă ultima sticlă, notată cu „Ţ-11”. O privi în

zare. O deschise, o închise, o puse la loc şi apoi continuă să se plimbe prin încăpere. Se vedea cât de colo că preocupările lui Frederic Tomescu nu erau îndreptate nici asupra borcănaşelor şi sticluţelor din dulap şi nici asupra taburetelor din laborator. Un nou zgomot îl făcu tresară… De astă dată, nu mal era însă o părere. Uşa se deschise şi în pragul ei apăru o fală blondă, cu un cap mai scundă decât şi cu ochii zâmbitori. Frederic (cunoscut în intimitate sub numele de Fredi) simţi că i se încălzesc, ne rând. Obrajii, bărbia şi urechile şi blestemă în gând această slăbiciune a sistemul»? Său nervos.

— Am mai avut puţină treabă în laborator, îşi explică ea întârzierea.

— Am… şi eu, începu el bâlbâindu-se lamentabil, şi eu…

Şi, ca întotdeauna când voia să înlăture starea sa emotivă, începu să întrebuinţeze termeni tehnici.

— Era o experienţă de reactivitate. Am urmărit o anumită temă în legătură cu „T-11” şi am încercat să înlăturăm efectele post-active… Aceste efecte…

— Simona nu era biolog, ca Fredi, ci chimistă; lucra cu un etaj mai sus, în laboratorul de chimie analitică al aceluiaşi institut. Frazele lui Frederic Tomescu deveneau câteodată greu de urmărit pentru unul care nu era specialist. Dar, pe de altă parte, Simona îl cunoştea destul de bine, aşa încât nu aşteptă să termine ceea ce promitea să fie începutul unui tratat despre reactivitatea organismelor.

— Interesant, îl întrerupse ea. Mai rămâi?

— Ba… ba vin şi eu.

De fapt, drumul comun era foarte scurt – până la colţul străzii. De acolo, Frederic Tomescu mergea spre dreapta iar Simona la stânga. În realitate, avea de multe ori dorinţa de a o însoţi până acasă, dar i se părea că asta ar fi din cale afară de îndrăzneţ. Diagnosticul, ca să vorbim în termeni medicali, nu era greu de pus: Frederic

Tomescu era timid. Timid şi îndrăgostit. Cea mai nepractică asociere cu putinţă.

În tăcere, străbătură alături (dar fără să o ţină de braţ, pentru că aşa ceva nu visase că ar fi cu putinţă) spaţiul, din nefericire pentru el foarte scurt, care despărţea poarta institutului de primul colţ. Simona îi întinse mâna.

— La revedere !

— La re… Simona… pardon… tovarăşă Bogdan, îşi reveni el, făcând o încercare disperată. Am… Ce faceţi azi după amiază? Am două bilete la un matineu la teatru şi dacă nu aveţi altceva de făcut, vă invit…

Totul, recitat foarte repede şi cu privirea aţintită în pământ, exact ca o poezie spusă pe dinafară de către un ţânc care n-ar înţelege nicio boabă. Adevărul era că această frază fusese repetată de cel puţin zece ori şi că numai aşa avusese curajul de a o rosti.

În acea zi, drumul de la colţul. De stradă unde se despărţise de Simona şi până acasă i se păru lui Frederic pavat cu vată. Călca în nori, se simţea în al şaptelea cer şi nu vedea nimic nici în dreapta, nici în stânga sa. Simona primise. Asta nu putea să-i iasă din minte, îşi trecea, din când în când, mâna prin părul vâlvoi ca şi cum ar fi vrut să se dezmeticească; se izbi de vreo două ori de nişte trecători care-l priviră miraţi pe acest tânăr care visa ziua în amiaza mare iar un şofer îşi opri maşina cu un scârţâit asurzitor la doi centimetri de pantoful său, fără ca aceasta să-l scoată din starea de reverie. Nici când ajunse acasă nu-şi veni în fire.

Uită să-şi scoată haina de stradă, uită să-şi mai pună papucii – o tradiţie din timpuri imemoriale în casa Tomescu – uită chiar să se spele pe mâini şi se aşeză, zâmbind fericit, la masă.

Pentru ca să înţelegem ceea ce are "să se petreacă acum, este necesar să cunoaştem cât de cât celelalte personaje, în număr de trei, care luau masa împreună cu Frederic Tomescu, cu toate că ele apar în această

povestire în mod cu totul episodic, şi că, de bună seamă, nu vom mai avea prilejul să le mai întâlnim.

Mai întâi, în ordinea descrescândă a vârstei, se cuvine să-l prezentăm pe Petre Tomescu, tatăl. Cu obrazul neted şi cu părul neştirbit, deşi cărunt, arăta încă tânăr la cei 53 de ani pe care-i avea. Un om cumsecade, liniştit, aşezat, aşa-l cunoşteau toţi tovarăşii săi din atelierul de prototipuri, unde depunea o muncă de înaltă calitate. Urma apoi Elena Tomescu, soţia lui, o femeie mărunţică, timidă – probabil că de aci moştenise sau învăţase şi Fredi timiditatea lui. În sfârşit, nu trebuie s-o uităm pe Măriuca Tomescu, sora lui, o fată de vreo paisprezece ani, grozav de zglobie şi de frumuşică, fără mofturi şi cu mult bun simţ pentru vârstş ei.

La început, totul se desfăşură ca de obicei. Fredi tăie, cu aerul unui chirurg, pâinea. Maistrul Petre Tomescu aprecie cum se cuvine ciorba şi ceru, după cum era deprins, solniţa pe care Fredi i-o întinse cu un aer distrat. Măriuca începu să povestească, printre înghiţituri, cum reuşise azi să ia un cinci la matematică. „Era o problemă grea, dar i-am dat eu de hac… M-am gândit: cum să încep?” … Fredi părea că ascultă, dar gândurile sale o luaseră, în realitate, înainte cu o oră, la clipa întâlnirii.

Şi astfel se scurseră cinci minute potolite. Primul semn neobişnuit se manifestă la capătul acestui scurt interval de timp.

„La fizică am făcut câteva experienţe foarte frumoase” – spunea tocmai Măriuca înflăcărată, continuând să turuie.

Fredi simţi că i se urcă sângele în cap. Era o senzaţie destul de rară la el, trebuia de obicei să aibă motive foarte serioase pentru ca să i se întâmple aşa ceva. Iar acum, după câte se părea, nu se petrecuse nimic deosebit: stăteau liniştiţi la masă şi, ca întotdeauna, Măriuca le povestea ce mai era nou pe la şcoală. E adevărat că azi se dovedise mult mai volubilă ca în alte

rânduri. Din această cauză gândurile lui Fredi nu se puteau concentra suficient de intens asupra viitoarelor ceasuri. Dar asta nu era totuşi o pricină suficientă pentru ca Frederic Tomescu să se simtă dintr-odată atât de înfuriat.

— Ia mai taci odată! izbucni el. Ce-mi pasă mie de fizica ta!

Dacă această izbucnire s-ar fi produs în orice altă zi, ceilalţi trei ar fi căscat întâi ochii mari de surpriză, apoi s-ar fi năpustit asurpră-i cu câteva glume înţepătoare, care l-ar fi domolit îndată.

În deosebita zi despre care vorbim, reacţia fu însă cu totul neaşteptată. Mama – de obicei atât de liniştită şi de timidă – izbi cu o energie neobişnuită cu palma pe masă şi se răsti cu glas tare, răsunător.

— Frederic, nu vorbi urât cu sora ta! Cere-ţi imediat scuze!

— Nu striga aşa, răspunse Fredi zbierând, că nu sunt surd! Şi nu-mi cer nicio scuză.

Aşa ceva nu se mai întâmplase niciodată în familia Tomescu. Tatăl – Petre Tomescu – se ridică în picioare.

— Nu admit măgării! Ţipă el. Ieşi afară !

La rândul său, Frederic se ridică violent, răsturnând scaunul.

— Bine, ies, dar o s-o aranjez eu pe mucoasa asta! Mă persecutaţi pentru ea? Bine, o să vedeţi voi! …

Şi, păşind repede, străbătu camera, deschise cu o smucitură uşa, ieşi şi o trânti în urmă-i.

Cititorul care nu-l cunoaşte încă bine pe Frederic Tomescu, să nu-şi facă deocamdată o părere proastă despre el. Până azi, niciodată Fredi nu-i spusese Mărâucăi „mucoasă”; despre expresia „o aranjez eu” ştia mai mult din auzite iar ameninţări nu rostise din clasele şcolii elementare, când un puşti neastâmpărat îi înţepase cu bună ştiinţă mingea primită cadou în aceeaşi zi.

Aerul curat şi rece al zilei de decembrie nu-i domoli

neastâmpărul nici peste un ceas, când se găsi la locul de întâlnire, tropăind cu nerăbdare şi trecându-şi adesea mâna prin părul zburlit. În sfârşit, cu o mică întârziere, Simona apăru, îmbujorată de aerul rece şi zâmbind. Fredi uitase de mult întâmplările neplăcute de acasă şi acum, zărind ochii albaştri pe care-i aştepta, îi întoarse zâmbetul.

— Simona, dragă! Strigă el tare, făcând vreo doi trecători să-l privească miraţi. Ce fericit sunt că ai venit !

Se îndreptă spre ea şi, luându-i mâinile, i se uită drept în ochi.

Frederic Tomescu să facă aşa ceva? El, care acum un ceas se sfia s-o invite la teatru? Simona rămase cu gura întredeschisă şi cu ochii aţintiţi asupra acestui om care la faţă semăna leit cu Frederic, dar care se deosebea în întregime prin apucături.

— Bună ziua... bună, Fredi, spuse ea, neştiind dacă trebuie să zâmbească sau să se supere.

— Mai avem o jumătate de ceas până la spectacol, remarcă Fredi, vorbind cu o uşurinţă nemaiîntâlnită la el până atunci. Vrei să ne plimbăm puţin?

Şi, fără să mai aştepte încuviinţarea ei, o luă de braţ – de parcă asta ar fi fost ceva foarte obişnuit pentru dânsul – şi porni spre o grădină. Arborii negri, desfrunziţi, îşi proiectau siluetele pe cerul alburiu. Câteva frunze galbene pe alee, rămăşiţe ale toamnei îniârziate, foşneau sub picioare. Se aşezară pe o bancă.

— Simona, începu Tomescu, vreau să-ţi spun ceva foarte important pentru mine. Mi-eşti dragă! Tare dragă...

Pentru prima dată în viaţă, Frederic Tomescu făcea o declaraţie de dragoste şi nu era rea deloc. Simona îl asculta, la început surprinsă, apoi încântată. Ochii lui Fredi străluceau aprinşi, trăsăturile sale deveniseră parcă mai energice iar cuvintele curgeau într-un şirag necurmat. Nu-i cunoscuse până acum, asta era! Ştiuse doar că e un băiat care munceşte mult, că e bine pregătit

şi crezuse că e cam moale şi timid, dar iată, nu bănuia că are în el cuvintele astea calde, drăgăstoase, mâna care o apropie plăcut, strângând-o de umăr.

— Spune-mi, Simona, fata mea dulce, îi şopti el, mă iubeşti şi tu?

Simona simţi că roşeşte. Ar fi trebuit să spună, desigur, nu, dar cuvintele nu-i părăsiră buzele. De altfel, spre surpriza ei – şi a noastră, din câte îl cunoaştem până acum, Fredi nu-i lăsă nici măcar vreme să se gândească: o sărută fără nicio şovăială. Şi puse în acest sărut atâta dragoste, încât Simona uită răspunsul pe care voia să-l dea. După câteva minute, când se uită la ceas, Frederic Tomescu exclamă:

— Tiii, am pierdut primul act!… Dar… nu regret. Şi… ia te uită! A nins!

— Şi noi… nici n-am băgat de seamă!

După terminarea spectacolului, Fredi o conduse până la poarta casei, îi sărută cu oarecare ezitare mâna şi se îndreptă, încet, spre casă. Îl durea capul aşa de tare încât părea că-i plesneşte; două ciocane, unul la dreapta, altul la stânga, îi izbeau ritmic tâmplele, ca într-o rană vie. Şi, pe rând, începură să-i treacă prin minte, ca la cinema, cele întâmplate astăzi. Discuţia de la masă… Fredi se ruşina şi hotărî să ceară scuze tuturor; fusese un bădăran. Dar… declaraţia de dragoste? Sărutarea din parc? Simţi că se face roşu ca un rac. Cum de îndrăznise?

Acasă, lumea era foarte indispusă. Îşi ceru scuze Măriucăi, care avea ochii roşii – plânsese.

— Nu-i nirnic, sunt şi eu vinovată, rosti ea.

Maică-sa avea o compresă pe frunte. Îi ascultă scuzele zâmbind, împăcată.

— Şi eu am fost prea nervoasă, remarcă ea.

Dar, după ce se retrase în cămăruţa lui şi după ce luă două piramidoane, Fredi nu era mai lămurit.

Ce se întâmplase cu ei, toţi, în după amiaza asta? Pentru ce plânsese Măriuca, fata care nu se lăsa aşa de

uşor intimidată? Pentru ce se înfuriaseră aşa de mult părinţii lui? Şi, în special, cum se făcuse că el, Frederic Temescu, care se blestemase zilnic pentru timiditatea-i de neînvins, se dovedise a fi, azi după amiază, un om cu iniţiative de necrezut?

Iată întrebări care aveau să rămână multă vreme fără răspuns.

CAPITOLUL II

… în care un reporter află câte ceva despre fiziologie

Doctorul Pavel îşi privi ceasul de la încheietura mâinii. Deşi era încă devreme – abia şase după amiază – trebuise să aprindă lumina. Decembrie! Da, asta scria şi în calendar: „soarele răsare la orele 7 şi 26 minute şi apune la orele 18 şi 4 minute”. Zilele cele mai scurte ale anului… Numai 8 ore şi 38 minute de lumină bună…

— Tăticule, facem o partidă de loto? îl trase de mânecă un băieţaş durduliu, privindu-l plin de speranţă.

— Nu acum, Nicuşor, îl refuză tatăl său, mângâindu-l pe cap. Ceva mai târziu. Acum aştept pe cineva.

Ca pentru a-i confirmă cuvintele, soneria ţârâi discret. Doctorul Pavel deschise singur uşa.

— Tovarăşul doctor Pavel?

— Dumneata eşti tovarăşul reporter?

— Vasile Lăzărescu, de la „Ştirea”, se recomandă tânărul arătându-şi în fugă legitimaţia.

— Poftim!

Şi, cu un gest larg, doctorul Pavel îi făcu loc.

Tânărul pătrunse în cameră, îşi lăsă raglanul în cuier şi apoi, întorcându-se, îl privi atent pe doctorul Pavel. Acesta era deci cunoscutul cercetător, care la vârsta de 35 de ani devenise nu numai renumit dar chiar un fel de celebritate. O celebritate, în felul ei, destui de ciudată. Pentru că, deşi numele său era din ce în ce mai des rostit în cercurile de specialişti, marele public nu ştia încă

nimic precis despre experienţele sau lucrările pe care le înfăptuise. Reporterul fu îndeosebi izbit de trăsăturile energice şi severe, de ochii săi vii, negri, pătrunzători şi de bărbia proeminentă care, după spusele unor fizionomişti, ar însemna o voinţă de fier – fapt în general contestabil dar, întâmplător, în cazul de faţă just.

—Ia loc, tovarăşe Lăzărescu, i se adresă doctorul Pavel.

Reporterul privi stânjenit în jur şi se aşeză pe un scaun, parcă fără să se simtă prea în largul său. În acea clipă, în odaie pătrunse o femeie înaltă, graţioasă, care se opri în prag, surprinsă.

— A, Mariana, să-ţi prezint…

Tânărul reporter se ridică în picioare şi, curtenitor, se aplecă peste mână albă a soţiei doctorului Pavel, care şi-o retrase repede.

— Tibi, vă las… aveţi desigur de discutat.

Şi, cu mişcări domoale, Mariana ieşi urmărită de privirea admirativă a reporterului.

— În primul rând, începu acesta, vreau să vă mulţumesc pentru că mi-aţi acordat prilejul de a vă vizita, de a vorbi cu dumneavoastră şi asta tocmai într-o duminică… zi când poate că aţi fi vrutt să vă odihniţi…

— Mă rog, mă rog…

Doctorul Pavel flutură din mână parcă plictisit de ploaia de cuvinte. Îşi scoase ochelarii din buzunarul vestei, îi şterse cu grijă, apoi şi-i puse şi, îndată, deveni parcă mai bătrân, căpătă trăsături mai aspre.

— Aşadar, rosti el, să-ţi povestesc despre… şi ezită o clipă.

— Despre minunatele dumneavoastră realizări, se repezi reporterul. Toată lumea vorbeşte cu admiraţie despre ele şi pomeneşte cu respect de numele doctorului Pavel. Am vrea să publicăm un material care să lămurească cititorii în legătură cu importanţa de netăgăduit a descoperirilor dumneavoastră.

Tonul acesta îl făcu pe doctorul Pavel să se strâmbe, de

parcă ar fi avut să înghită o doctorie amară. Cunoscuse până azi mai mulţi ziarişti dar parcă nu ăsta era limbajul întrebuinţat de ei… Ce erau cuvintele astea care nu se potriveau deloc: „minunate”, „admiraţie”, „respect”?

În primul rând, se gândi doctorul Pavel, aceste lucrări nici nu sunt măcar cunoscute marelui public. Şi, în al doilea rând, chiar între specialişti se mai găsesc mulţi care le consideră insuficient puse ia punct.

Fără să scoată vreun cuvânt, îl privi pe Lăzărescu, cercetându-l critic. Era un tânăr de vreo douăzeci şi cinci de ani, îmbrăcat destul de ţipător, cu o haină verde de catifea, o cămaşă aproape neagră, nişte pantaloni cu manşete imense. – Pantofi cu talpă triplă şi ciorapi în dungi. Părul îi era fixat cu cea mai mare grijă cu ajutorul unei mari cantităţi de briantină.

— Aşadar, continuă reporterul scoţând un carnet, v-aş ruga să-ini spuneţi despre ce este vorba!

— Substanţa pe care o experimentez de câţiva ani, începu doctorul, şi căreia încerc să-i aduc mereu îmbunătăţiri, trebuie să aibă, în concepţia mea, un rol important în susţinerea anumitor funcţii ale organismului.

Reporterul scrise ceva, apoi întrebă, mirat.

— Bine, dar… nu aţi ajuns încă la realizarea acestei substanţe? Credeam că este… terminată faza cercetărilor.

— Faza cercetărilor nu se termină niciodată în ştiinţă, spuse sec doctorul. Nici măcar după ce substanţa studiată este dată în folosinţă. Chiar şi asupra aspirinei se mai fac azi cercetări, deşi au trecut, nu-i aşa, zeci de ani. De când este utilizată. În ce priveşte „T-ll” …

— „T-ll”? Repetă Lăzărescu.

— Substanţa pe care o cercetez are deocamdată denumirea de laborator „T-ll”. A 11-a variantă din seria „T”. Cum spuneam, „T-ll” nu este încă perfect pusă la punct. Ştii, desigur, că funcţionarea întregului nostru

organism este controlată şi dirijată de sistemul nervos. Sistemul nervos este format din celulele nervoase care se găsesc în creier şi în măduva spinării şi din prelungirile acestor celule, prelungiri care alcătuiesc fibrele nervoase ce merg la periferie. Creierul, formaţiunile nervoase situate mai jos de el şi măduva spinării alcătuiesc ceea ce se cheamă sistemul nervos central.

Nervii, formaţi din mănunchiuri de fibre nervoase, reprezintă legătura dintre sistemul nervos central şi organele corpului nostru.

Reporterul nota de zor.

— Remarcă te rog, că aceste noţiuni reprezintă tot ce se poate mai elementar. Le găseşti în orice carte de fiziologie. Dar, pentru a înţelege cât de cât în ce constă „T-II” este necesar să pornim de la ele.

Reporterul dădu din cap cu mare importanţă ca şi cum lucrurile astea ar fi fost înţelese de la sine.

— Ce aţi putea să ne spuneţi despre acţiunea substanţelor dumneavoastră asupra creşterii puterii, a forţei omului? Întrebă Vasile Lăzărescu, cu nevinovăţie, pregătindu-se să noteze mai departe.

Pavel încruntă sprâncenele, ca şi cum n-ar fi priceput, apoi le ridică în semn de mare surprindere. Întrebarea asta se potrivea cu ceea ce spusese el până acum – ca nuca-n perete.

— Eu nu m-am ocupat de această problemă, răspunse scurt doctorul Pavel, privindu-l pe reporter.

La rândul său, acesta înregistră semnele celei mai autentice mirări.

— Bine, dar… credeam… începu el şi se opri, cu creionul în aer.

— Nu, substanţa „T-II” are o acţiune de… dacă vrei, de fortificare a organismului, în sensul că-i creşte puterea de apărare împotriva leziunilor, bolilor… în sfârşit, despre asta nu pot să-ţi explic pe larg decât după expunerea

celor câteva noţiuni elementare despre care vorbeam.

Aşadar, urmă el, după ce am făcut cunoştinţă cu alcătuirea generală a sistemului nervos, să trecem acum la rolul sistemului nervos central.

Între diferitele organe ale corpului nostru, o legătură este formată de lichidele care le scaldă, printre caare şi sângele. Dar principala legătură între celulele, ţesuturile şi organele separate ale organismului nostru este asigurată de sistemul nervos central. El le leagă, cum să spun… într-un tot unitar.

Reporterul aprobă din cap, surâzător şi în acelaşi timp îşi privi pe furiş cadranul ceasului.

— Dar, cum se înfăptuieşte transmiterea de la un nerv la altul sau la diferitele celule nervoase? Mulţi sunt acei care susţin că acestea se petrec prin contactul direct între ele… Alţii însă, au arătat că această legătură se realizează prin mijlocirea unor substanţe ca acetilcolina, adrenalina sau derivatele lor.

„Devine enervant” îşi spuse doctorul Pavel, surprinzându-l din nou pe Vasile Lăzăresca, în clipa când arunca o discretă privire ia ceasul brăţară. Ziariştul acesta părea interesat mai mult în mişcarea acelor decât în cele ce i se spunea. În mod ostentativ, doctorul Pavel privi şi el ceasul pe care-l purta la mină – era 7 şi 10 minute.

— N-o să-ţi vorbesc despre tot ceea ce se întâmplă când corpul nostru se întâlneşte cu agenţii patogeni, adică cu microbii, bacteriile sau ultravirusurite care l-ar putea îmbolnăvi.

În general, întâlnirea dintre organism şi agenţii-patogeni se poate mărgini la reacţii de apărare.

Am putea să ne închipuim un fel de balanţă. Pe un talger se află puterea de apărare a organismului, reprezentată de o mulţime de organisme, printre care sistemul nervos cu rolul său important. Pe celălalt talger se află agenţii patogeni. După cum balanţa se înclină

într-o parte sau alta, organismul poate învinge boala, eliminând sau anihilând microbii, sau poate deveni bolnav.

Iată deci datele de bază care trebuie cunoscute ca să-ţi poţi da seama ce este „T-II” şi cum lucrează. „T-II” nu este altceva, dacă continuăm comparaţia de mai sus, decât o greutate în plus pe care o adăugăm în talgerul unde se află puterile de apărare a organismului.

Doctorul Pavel făcu o pauză. Reporterul privi încăodată ceasul – era 8 fără 20 – şi, spre marea surprindere a doctorului, se ridică de pe scaun.

— Vă mulţumesc pentru aceste lămuriri deosebit de interesante, spuse el punându-şi carneţelul în buzunar. Nu vreau să vă mai reţin şi să vă obosesc – Ştiţi, dacă o să-mi daţi voie, o să revin mâine, la laborator, pentru… pentru alte explicaţii.

Şi, înşfăcându-şi raglanul, reporterul Vasile Lăzărescu ieşi repede pe uşă, fără să mai aştepte un răspuns.

Doctorul Pavei rămase cu gura căscată. Aşa ceva n-ar fi crezut că este posibil. Abia intrase în subiect… şi câte ar fi fost de spus !… „Desigur are o întâlnire. Dar atunci, de ce a mai venit? Sau poate credea că o chestiune ca asta se poate explica într-un sfert de ceas? Ce specimen! Cred că e unic în presă; aşa ceva n-am mai întâlnit!”

Înciudat, îşi trecu palma peste frunte, îşi scoase ochelarii şi, ca prin minune, chipul i se lumină şi trăsăturile i se destinseră. Avea acum treburi importante! Unde-i fusese capul? Pomul de iarnă! Numai de l-ar lăsa Nicuşor liniştit măcar un ceas, să împodobească după cum ştia el, cu beculeţe electrice, cu poleială şi cu jucării bradul adus azi dimineaţă cu atâta grijă şi plantat în dormitor, în suportul său de lemn.

Uşa de alături se deschise. În pragul ei se ivi o mogâldeaţă care se apropie tiptil de el…

— Tăticule… facem un loto?

Nu, nu putea împodobi pomul. Trebuia să amâne

treaba. După ce se va culca Nicuşor, atunci o să aibă răgaz…

— Facem Nicuşor… sper că cel puţin pe ăsta o să-l duc până la capăt!

CAPITOLUL III

…în care Andrei Valeriu sparge un geam…

Deşi calendarul anunţa clar că, după toate regulile astronomice, iarna începuse de mai mult timp, vremea amintea totuşi de primele zile ale primăverii. Nu era frig, iar din fulgii cernuţi ieri pentru prima dată din sita acestei ierni, nu mai rămânea nici urmă.

Cu mâinile înfundate în buzunarul scurtei, Andrei fluieră vesel, trecând pe lângă grădiniţa împodobită cu sute de globuleţe multicolore, unde copiii arătau cu degetul, plini de admiraţie, câte o păpuşă cu ochii albaştri sau un trenuleţ de tablă vopsit în roşu. Seara de duminică era astăzi mai animată ca oricând. Rămăseseră doar trei sau patru zile până când anul pe sfârşite avea să-şi cedeze locul noului an. Toţi copiii Bucureştiului trăiau într-o nerăbdare febrilă. Alergau pe străzi, puneau pocnitori, se uitau la vitrine şi-şi doreau care mai de care felurite cadouri.

Andrei Valeriu trecu strada şi aruncă o ultimă privire spre grădiniţa cu jucării unde venea şi el, până acum doi ani. Zâmbi cu superioritate. Acum… gata! Acum, se ocupa de lucruri serioase… Şi-şi aminti că va trebui să-şi completeze numărul de eprubete în laboratorul său de chimist amator, de care era atât de mtndru.

Doar câteva minute şi avea să ajungă acasă… Îi venea un chef grozav să treacă pe la doctorul Pavel, vecinul său, să-l ia pe Nicuşor la el şi să-l minuneze cu nişte arderi în oxigen. Dar… nu! Lecţiile înainte de toate! Ia să vedem. Mâine avea geometria… dar problemele fuseseră simple. La istorie, mergea strună. Doar la fizică nu era

prea sigur. Formula vitezei şi acceleraţiei... hm! Dar n-o să-l scoată mâine tocmai pe el la tablă.

Tocmai când gândurile sale ajunseseră la această concluzie se opri brusc. Era ceva care nu mergea. Ceva care nu era ca de obicei!

Ce anume? Nu-şi dădea seama clar. Fusese cufundat în recapitularea lecţiilor de mâine şi în acest timp păşise pe stradă fără să fie atent la ceea ce-l înconjura. Şi totuşi... văzuse? Auzise? În tot cazul, înregistrase ceva ciudat...

Nu era încă prea târziu. Abia ora opt... dar întunericul serii se lăsase de mult... Andrei se întoarse brusc în loc. Urmări cu ochii drumul şi deodată îşi dădu seama ce era: fereastra asta! Fereastra, la care se vedea o lumină slabă.

Ce căuta aici lumină? Doctorul Pavel nu lucra niciodată în institut la ora asta, duminica. Şi pe urmă, lumina nu era cea obişnuită, a lămpilor fluorescente din laborator... era o lumină slabă, ca aceea a unei lumânări... sau a unei lanterne.

Era ceva ciudat. Andrei se apropie iute. Dincolo de gardul scund de zid, completat în partea de sus cu bare rare de fier, fereastra laboratorului de la etaj se lumină o clipă, ca şi cum fascicolul luminos al unei lanterne s-ar fi îndreptat spre geam. Apoi, fereastra se întunecă iar... Se mai zărea doar o slabă licărire.

Andrei împinse poarta. Era încuiată.

Asta devenea din ce în ce mai bizar. Apucă de barele de fier, îşi făcu vânt şi sări deasupra gardului, aterizând în pământul noroios care-i intră în pantofi.

— Diseară o să fiu nevoit să-mi curăţ pantofii un ceas, mormăi el, scuturându-şi picioarele. Asta-mi trebuie dacă vreau să fac pe Sherlock Holmes! O fi vreo pană de electricitate şi eu...

Dar îndată-şi dădu seama că nu putea fi niciun fel de pană de electricitate. Sus, la etajul trei, unde locuia paznicul, ferestrele erau luminate puternic.

Tot era bun şi noroiul la ceva. Paşii săi înăbuşiţi nu se auzeau, Se apropie de intrare. Uşa, fireşte, era închisă.

Ce să facă? Andrei se scărpină după ceafă, nehotărât. Să sune pur şi simplu? Dar, dacă într-adevăr era ceva în neregulă, însemna că ar fi dat alarma înainte de vreme. Oricine ar fi fost acolo sus, ar fi avut vreme să se ascundă sau să dispară.

Se uită încă o dată spre fereastra de la etajul întâi. De-ar putea să privească prin ea! Şi deodată îi veni ideea salvatoare. Desigur! Ce simplu era! Şi distanţa nu era mare – abia vreo patru metri de la sol! Un picior aici, pe marginea balustradei de la scara de intrare. Aşa! Acum, apucă-te bine cu mâinile de ornamentele astea de deasupra uşii şi saltă-te… Ura! Piciorul ţi-l sprijini pe pervazul de sus al ferestrei de la parter. Bun… Acum… cu mâna pe burlan… puţina gimnastică şi iată-te agăţat de marginea ferestrei cu pricina.

Căţărarea durase vreo cinci minute şi Andrei răsuflă uşurat când izbuti să se sprijine cu piciorul pe marginea ferestrei. Se aplecă puţin şi privi printr-un colţ al geamului, aşa ca o parte cât mai mică a corpului său să fie vizibilă.

La început, nu deosebi nimic. Era tot atât de întuneric ca şi afară, încetul cu încetul, însă, ochii se obişnuiră cu lumina difuză. În laborator nu era nimeni. Se puteau zări şirurile de eprubete, sciipind slab, aliniate pe masa albă de faianţă. Colo, în colţ, se afla centrifuga mare pe care o admirase acum trei săptămâni, când vizitase, pentru prima dată laboratorul. Zeci de mii de învârtituri pe secundă! De atunci, tot visa să lucreze cândva într-un laborator la fel ca acesta.

Laboratorul dormea liniştit, parcă odihnjidu-se după o săptă- mână de activitate. Nu se vedea nicio lumânare, niciun fel de lanternă. Oare totul fusese doar o părere?

Andrei începu să se îndoiască.

— Şi dacă mă vede cineva acum privind pe fereastră?

Ar crede că... Ptiu, Sherlock Holmes îmi trebuia mie? Mormăi el, înfuriat pe sine însuşi.

Dar tocmai atunci părerea îi fu brusc infirmată. Din camera alăturată a laboratorului zări o rază de lumină. Nu stătea pe loc. Părea că joacă un dans nesigur, şovăitor. Andrei pricepu numaidecât despre ce era vorba. Asta era fascicolul luminos al unei lanterne electrice care căuta ceva. Ce anume? Cine era posesorul ei?

Braţul cu care se ţinea agăţat de sus, de streaşina ferestrei, începuse să-l doară. Îşi schimbă poziţia, aşa încât să se poată sprijini cu mâna cealaltă.

În sfârşit, omul cu lumina intră în laborator. Mai întîi se opri în prag şi roti încet lanterna jur împrejurul său. Când razele ajunseră spre fereastră. Andrei se trase brusc înapoi, apoi se aplecă din nou prudent, nădăjduind din toată inima că nu fusese văzut. De altfel, nici el nu putea distinge trăsăturile omului. Îşi dădea doar seama că era de înălţime mijlocie, îmbrăcat într-un pardesiu cenuşiu.

Conul luminos aruncat de lanterna puternică se asemăna cu fâşia de proiecţie de la cinematograf. La capătul ei se perindau, pe rând, centrifugă, şirurile de rasteluri pentru sticlărie, eprubetele. Părea că necunoscutul nu era interesat de aceste obiecte de laborator. Deodată lumina se opri, încadrând un dulap de sticlă cu substanţe.

Necunoscutul se îndreptă repede spre dulap, aşeză lanternă pe podea şi se scotoci prin buzunare. Scoase o legătură de chei şi le încercă pe rând. La a treia sau a patra izbuti şi uşa dulapului se deschise.

Andrei se plecă, încercând să vadă cât mai clar ce se întâmplă. În aceeaşi clipă însă, ochii necunoscutului se îndreptară către fereastră. Lumina lanternei nu bătea spre geam, dar Andrei avu impresia că fusese observat. Voi să se ferească, însă piciorul îi scăpă de pe pervaz. Cu mâna agăţată da streaşină, încercă să-şi ţină echilibrul. Nu izbuti şi, într-un efort disperat, Andrei alunecă înainte şi sparse geamul ferestrei cu umărul, căzând în laborator înconjurat de cioburi. În aceeaşi clipă, auzi o detunătură puternică. Ceva îi ţiuise pe la ureche...

Primul gând al lui Andrei, deşi foarte normal în asemenea împrejurări, este destul de greu de mărturisit: i se făcuse frică. De fapt, era prima dată când auzea aşa de aproape detunătura unui pistol şi nu-i plăcuse de loc.

Al doilea gând fu cu totul neaşteptat. „Ca-n cărţi! Exact ca-n «Insula comorilor». Dacă ar fi putut să-l vadă Monica, fetiţa de la liceul de fete de vizavi. Adevărat erou, asupra căruia se trage cu pistolul!”

Dar în cele câteva secunde care trecuseră de la căderea sa, în laborator se mai întâmplase ceva. Întunericul devenise deplin şi uşa laboratorului fusese trântită zgomotos.

Asta însemna că necunoscutul fugise! Că-i era frică de el, de Andrei! Curajul i se întoarse pe loc. Sări în picioare… şi gemu. Îl durea amarnic genunchiul drept pe care aterizase în cădere. Şchio- pătând, fugi spre uşă, o deschise şi se îndreptă prin camera alăturată şi ea goală, spre uşa dinspre scară. Undeva, dedesubt, răsunau paşi; necunoscutului care alerga pe trepte. Cu toată durerea de la genunchi, întovărăşită acum şi de nişte înţepături neplăcute pe ceafă şi la tâmple, Andrei se luă după el. Peste o clipă auzi scârţâitul porţii de la intrarea clădirii. Andrei ajunse în curte la timp ca să-l vadă pe necunoscut luând-o la sănătoasa pe stradă – avea să-i scape.

— Ajutor, ajutor, strigă el disperat.

Sări gardul… şi căzu pentru a doua oară, agăţându-şi scurtă de o bară.

Într-o clipă, se văzu înconjurat de zeci de oameni. Unul îl ajută să se ridice. O femeie îl căină: „Vai, vai, bietul băiat!” Un bătrân îl apostrofă: „Vezi, dacă sări gardurile!” Cineva aprinse un chibrit şi un cor general de exclamaţii răsună îndată: „Sânge, e rănit!” „Ce tânăr e!” „Pare cumsecade”. „Ce s-a întâmplat?” „Ce e, ce e?”

Şi în timpul acesta, necunoscutul alerga. Strigă:

— După el! Hoţul!

Lumea se uită împrejur nedumerită. Pe stradă era o îmbulzeală şi o fierbere ca în ajun de sărbători. Oamenii grăbiţi se îndreptau spre casă cu pachete, cu cadouri, cu brazi. Necunoscutul se pierduse în mulţime. Andrei îţi dădu seama de inutilitatea unei eventuale urmăriri.

O voce groasă îi răsună în ureche.

— Ei, ce se întâmplă aici? Ce-i cu tine băiatule? Cum te-ai rănit?

Era un miliţian care-l privea scrutător. Andrei îşi aruncă ochii jur împrejur. Să spună? Era adunată lume multă şi… cine ştie? … poate că în această clipă vreun complice nu stătea departe de el…

Miliţianul înţelese.

— Vrei să vii cu mine?

Andrei încuviinţă, dând din cap. Se îndepărtaseră de lumea adunată, când începu să-i povestească.

— Trebuia să chemi miliţia de la început, cum ai observat că era ceva suspect. Ei, acum nu ne mai rămâne altceva de făcut decât să-l anunţăm pe doctorul Pavel.

CAPITOLUL IV…

…în care o partidă de loto e întreruptă…

— Opt!

— Nu merge.

— Trage tu, acum.

— Cinci.

— Gata. M-ai bătut.

—Te-am bătut! Te-atn bătut! Bravo! Se auto-aprobă Nicuşor, bătând din palme fericit.

— Şi iată, dragă Mariana, cum legile şansei pot precumpăni asupra ştiinţei… declară doctorul Pavel, adresându-se soţiei sale care croşeta un fular de lână.

Mariana zâmbi:

— Asta-i o scuză neîndemânatică, Tibi. Te contrazici singur. Cum, adică, legile şansei nu sunt şi ele o ştiinţă? După cât îmi amintesc, calculul probabilităţii face parte dintr-o foarte complicată ramură a matematicii…

— Uf! Nu mai poate omul să piardă liniştit nici măcar o partidă de loto.

Şi doctorul Pavel, prefăcându-se că era foarte supărat, strânse bucăţelele de celuloid şi se ridică de pe scaun, făcându-i în acelaşi timp cu ochiul băieţelului. Nicuşor bătu din palme, fericit că era luat complice de tatăl său. În aceeaşi clipă, răsună soneria telefonului de pe măsuţa din colţ.

— Alo? Da, doctorul Pavel la aparat… Cum?

Când luase receptorul în mână, doctorul Pavel încă mai surâdea. După primele cuvinte, figura sa se posomorî şi căpătă trăsături care exprimau în acelaşi timp consternarea şi surpriză.

— Da… înţeleg… rosti el încet în aparat. Vin imediat.

Închise telefonul şi rămase o clipă pe gânduri, închizându-şi ochii pe jumătate. Mariana îl privi îngrijorată.

— Sunt chemat. Este ceva în neregulă la laborator… explică el.

Îşi puse în grabă scurta îmblănită, îi sărută pe Nicuşor şi, întorcându-se către uşă, adăugă:

— La revedere… mă întorc curând… Sper că nu s-a întâmplat nimic grav.

Mariana oftă şi-şi lăsă lucrul. Se îndreptă către scaunul lăsat liber de către soţul ei.

— Ei, Nicuşor, ia să vedem, care-i mai tare la loto? Cine câştigă, capătă un pachet de ciocolată.

— De ciocolată? Strigă Nicuşor entuziasmat. Dar de ce s-a dus tăticul?

— Tăticul s-a dus la laborator, şi nu mai întreba atâta fără rost. Ia să vedem, mai bine, ce număr ai tras? Ştii ce număr este scris acolo?

Asta era metoda prin care Nicuşor învăţase cifrele.

— Păi se poate să nu ştiu, replică Nicuşor jignit.

…în aceeaşi clipă, aplecat pe ghidonul motocicletei sale, doctorul Pavel acceleră. Lămpile de pe marginea trotuarului se succedau tot mai repede. Nu mai avea de

mers decât vreo cinci minute. Ce s-o fi întâmplat? Mesajul fusese foarte laconic… dar spera totuşi să nu fie nimic grav. Vântul rece îi îmbujorase faţa.

— Atenţie, ce faci! Îi şopti centrul de control al creierului. Adineauri ai trecut prea aproape pe lângă maşina aceea! Trebuie să fii mai atent!

Dar acolo, ce s-o fi întâmplat, la institut? Dacă este ceva rău, foarte rău? Altfel nu mi s-ar fi telefonat. Un incendiu? O explozie? Munca noastră de ani de zile este toată acolo, în fişe, în dosare şi în flacoanele din dulapuri.

Acum, pe aci la dreapta… Motocicleta zboară pe stradă pustie la ora asta. Desigur, dacă nu era ceva grav, nu mi-ar fi telefonat… Parcă văd laboratorul, cu centrifugă, cu eprubetele şi distilatoarele şi iată, peste ele se proiectează dormitorul, împodobit cu un brad mare, mare, luminat de sute de beculeţe… Bradul lui Nicuşor… Uite că l-am uitat, bietul băiat! Acum, mai am un minut şi o să ştiu, în sfârşit… Dincolo de încrucişarea asta. Atenţie! Camionul!… La stânga! …

Un scrâşnet înfiorător de frâne. Maşina grea se opri, dar era prea târziu. Motocicleta se lovi cu toată viteza de roată din urmă a camionului, proiectându-l ca dintr-o praştie pe doctorul Pavel cu capul înainte…

CAPITOLUL V

…în care se constată o dispariţie fără importanţă

Chirurgul de serviciu de la Spitalul de urgenţă clătină capul, cu îndoială.

— E greu de spus… Vom încerca totul. Deocamdată, însă… Frederic Tomescu o privi pe Mariana. Era palidă, trasă. Ochii îi erau umezi, dar nu plângea.

— Tovarăşe doctor, aş putea să-l văd întrebă ea.

Chirurgul dădu din umeri.

— Nu o să vă folosească la nimic, dar… poftiţi!

Îi conduse într-o rezervă. Întins pe un pat, îmbrăcat în

pijamaua spitalului, acoperit de o pătură, se afla în completă nesimţire doctorul Pavel. Capul îi era înfăşurat de un pansament alb, care îi lăsa liber numai ochii. Respira slab, abia perceptibil. Chirurgul şopti încet:

— Fracturi multiple. A fost o muncă titanică. Trei ore pe masa de operaţie... Nu şi-a reluat nicio clipă cunoştinţa. Acum... stricăciunile sunt reparate, dar maşina nu vrea să meargă, să o pornească din loc...

Îl auzise oare Mariana? În tot cazul, se îndreptă hotărâtă spre Frederic şi-i vorbi, cu voce egală, monotonă, din care încerca să-şi ascundă amărăciunea.

— Tovarăşe Tomescu... spune-mi... nu s-ar putea întrebuinţa aici substanţa „T-11”?

Frederic clătină din cap, încet.

— Nu... Şopti el. Mai sunt încă unele neajunsuri destul de importante. În primul rând, n-am făcut experienţe decât pe animale. La om încă nu s-a încercat. În acelaşi timp, ştiţi probabil... la început, efectul este foarte bun... dar după aceea... În scurtă vreme apar fenomene neplăcute – dureri, o uşoară paralizie...

Mariana îşi plecă privirea, descurajată.

— Ce ironie! Rosti chirurgul. Omul ăsta, care a descoperit un remediu minunat... să nu se poată folosi de el, la nevoie... şi, în special, acum, când i-ar fi atât de necesar... Organismul său are nevoie de un sprijin, de un ajutor puternic...

Frederic tăcu. Doctorul Pavel îi vorbise, cu câteva zile în urmă, despre o nouă ameliorare, o formă modificată a lui „T-11”, care, spera el, va fi lipsită de aceste efecte nedorite. Lucra la aşa ceva, avea un plan de experienţe. Asta ar fi fost ultima fază a cercetărilor; după aceea, puteau trece la aplicarea substanţei la oameni. Dar... care era acea modificare a substanţei „T-11” ce urma să fie realizată? Despre aceasta, doctorul Pavel voia să discute abia mâine, sau peste câteva zile, când, după cum spusese, „o să-şi clarifice toate ideile” ...

Dar dacă – şi Fredi se cutremură la acest gând – dacă… aceste câteva zile or să se extindă Ui infinit, dacă acest „mâine” n-o să mai sosească niciodată pentru doctorul Pave!?

Era miezul nopţii când Frederic Tomescu ajunse acasă. După un somn foarte agitat, muncit de coşmaruri, deschise ochii parcă mai obosit decât la culcare, şi-l întâmpină o strălucire neobişnuită. Ninsese spre dimineaţă şi acum străzile, casele, arborii, gardurile se îmbrăcaseră în straie noi, albe.

Nerăbdător, se îndreptă spre institut înainte de vreme. Începea o nouă săptămână – dar în ce condiţii 1 Doctorul Pavel, între viaţă şi moarte… spargerea de ieri, de la institut…

Când ajunse în laborator, trecu din nou în revistă, cu atenţie, diferitele rafturi. Ieri seara, când fusese chemat de acasă „cu mare urgenţă”, nu descoperise nimic anormal. Privi din nou în poliţe, pe masa de faianţă… Totul părea să se afle în cea mai bună ordine. Aruncă o privire în dulapul de sticlă™ Sticlele cu eticheta „T” erau toate… Dar parcă.

Fredi se încruntă… îşi amintea precis că aici se aflase o sticlă cu „T-11”. E adevărat, o soluţie ceva mai veche, la care renunţaseră tocmai din această cauză şi pe care o înlocuiseră în ultimele experienţe. Totuşi… unde se află acum sticla?

Înălţă din umeri. Oare pe asta o fi luat-o spărgătorul de ieri seară? În cazul acesta, n-o prea nimerise! Substanţa era probabil alterată şi, în general, chiar de n-ar fi fost aşa, un specialist n-ar fi putut face mare lucru cu ea.

În această clipă simţi pe umăr o mină. Se întoarse brusc, speriat. Era Simona.

— Doctorul Pavel… Am auzit despre el… şopti ea.

— Da. E foarte grav.

Simona rămase pe gânduri. Tomescu îşi aminti cele ce se întâmplaseră alaltăieri. În seara aceea de sâmbătă şi

roşi. Voia să-şi ceară scuze pentru îndrăzneala să inexplicabilă, dar nu găsi cuvintele.

— Ştii… spuse el, bâlbâindu-se ca de obicei, eu sâmbătă… în grădină… ştii, nu… nu am înţeles…

Simona îl opri.

— Fredi, acum nu e timpul să vorbeşti despre aşa ceva. Vreau numai să-ţi spun că nu-mi iau cuvântul înapoi.

Ar fi vrut să adauge că aproape nu-l recunoscuse, aşa cum astăzi iarăşi nu recunoştea în acest Frederic Tomescu, sfios şi roşu la faţă, pe omul acela îndrăzneţ şi volubil din după amiază de sâmbătă.

— Şi acum, continuă ea, fără să-şi mai dea pe faţă gândurile, mă duc în laborator, sus.

Tăcu. Se gândea că acum două zile, când trecuse prin laboratorul unde lucra ea, doctorul Pavel se oprise o clipă şi discutase voios despre unele posibilităţi noi de purificare a substanţei cercetate. Ce plăcut era să lucrezi alături de el! Simona îl invidia pe Fredi pentru asta. Doctorul Pavel nu rămânea închis în cabinetul său. Se plimba adesea prin laboratoare, schimba păreri cu cercetătorii, îi contrazicea, se lăsa contrazis, muncea cât zece… şi totul, cu o voie bună contagioasă.

— Nădăjduiesc, adăugă ea tresărind, trezindu-se din visare, că o să putem face ceva pentru doctorul Pavel! …

Fredi clătină din cap mohorât şi o urmări cu privirea până ce uşa se închise. Apoi, formă la telefon numărul indicat de miliţianul de ieri.

— Da, eu. Am descoperit ceva… Un fleac… Lipseşte o sticlă cu substanţă. Cred că nu era bună de nimic. Bine, o să caut.

Puse receptorul în furcă şi se aşeză pe taburetul rotund de metal din faţa mesei de lucru a doctorului Pavel. Sertarul era întredeschis. Asta era bizar; doctorul nu uita niciodată să-l încuie. Oare să fi umblat şi pe aici necunoscutul de ieri seară? Trase sertarul. Nu, totul părea să fie în ordine.

Deodată, ochii îi fură atraşi de dosarul care se afla deasupra. Era un dosar nou, cu un titlu scurt. Cu litere roşii – recunoştea creionul cel gros, pe care-l purta doctorul Pavel în buzunarul halatului – stă scris doar atât: „T-12”.

„T-12”? Ce mai era şi asta? Doar „T-12” nu exista! Cine pusese dosarul acolo?

Scrisul era, fără nicio îndoială, al doctorului Pavel. Şi, deodată, Inima sa prinse să-l bată mai repede… Dacă acest „T-12” era tocmai substanţa ameliorată? Varianta a 12-a, cea mai bună, din seria „T”?

Deschise dosarul şi-l frunzări iute.

Mai întâi, date amestecate… Fredi urmărea, din ce în ce mai tulburat, rândurile încă neordonate, aruncate parcă aşa cum îi veniseră ideile… Despre unele impurităţi… apoi o notă marginală: „ideea lui Simona Bogdan – de încercat” … După aceea, un procedeu nou de obţinere a PH-ului necesar… „în acest fel se elimină de la început unii produşi secundari”.» Un plan de experienţe pe câini…

Era clar! Scoase un chiot de bucurie şi punând din nou mâna pe telefon formă un număr de interior:

— Simona? Vino, te rog. Da, te aştept…

Se cufundă din nou în studierea textului. Părea foarte simplu! Se adăugau câteva picături de acid, apoi 5% din substanţa neutralizantă… Da, da! Asta era!

Uşa se deschise şi în pragul ei apăru Simona. Fredi o îmbrăţişă şi apoi strigă, entuziasmat:

— Simona! Am descoperit! Sau mai bine zis, doctorul Favel a descoperit! Îl vom salva! Hai, să facem prepararea asta.

Abia atunci îşi dădu seama că o sărutase… şi se înroşi ca un rac.

— Dar… ce s-a întâmplat? Îl întrebă Simona.

Fredi îi arătă dosarul, entuziasmat.

— Uite! Scrie şi despre tine.

— Da, murmură ea pe gânduri. Dar… vezi tu… astea sunt deocamdată de încercat… Să vedem mai întâi dacă putem obţine substanţa… iar apoi să o purificăm. Dar dacă nu izbutim?

— Trebuie! Trebuie… pentru doctorul Pavel…

Dar Fredi era mai îngrijorat decât voia să pară. Cuvintele ei îi amintiseră şi de altceva. După obţinerea substanţei, ea trebuia din nou experimentată. Şi asta putea dura multe zile. Abia după ce experienţele pe animale aveau să dovedească dacă substanţa era inofensivă şi dacă avea aceeaşi acţiune binefăcătoare ca şi „T-11”, de creştere a capacităţii de lucru şi de apărare a sistemului nervos… abia atunci ar fi putut fi aplicată pe om… Şi, până atunci…

Frederic îşi trecu, abătut, mâna prin părul ciufulit ca întotdeauna, şi urcă după Simona în laboratorul de chimie.

CAPITOLUL VI…

…unde se petrec câteva lucruri ciudată

Pe această stradă liniştită, cu arbori tineri plantaţi pe marginea trotuarelor în dreptunghiurile de pământ, cu garduri vopsite vesel în culori vii, nu se întâmplase încă niciodată ceva ieşit din comun.

Strada era locuită de oameni aşezaţi, cărora în general le plăcea grădinăritul. După ce, întorşi de la lucru, îşi luau masa, era mai mare plăcerea să-i vezi ieşind în grădiniţele lor din faţa caselor, îngrijindu-şi rondurile de flori sau cercetând cu luare aminte gradul de coacere a roşiilor. Adesea, se adunau în poartă şi discutau cu înflăcărare despre cele mai bune metode de cultivare a vinetelor sau a garoafelor sau despre proiectele lor de plantare pentru anul viitor.

Aşadar, nu mică a fost surprinderea unora dintre cei ce locuiau pe această stradă, când au avut prilejul să-i vadă

pe prietenii lor, de obicei atât de liniştiţi, pe cunoscuţii lor atât de cumsecade, schimbaţi în aşa hal, încât era greu să-i mai recunoşti.

Şi totul se întâmplase atât de brusc!

Era în primele ore ale după amiezii. Soarele se ivise de după nori şi făcea zăpada să strălucească în mii de steluţe. Pe trotuar, un băieţel se opintea, suflând din greu, să tragă o sanie pe care se afla o fetiţă.

Deodată, în acest peisaj senin de iarnă, o poartă se deschise cu zgomot şi un om în toată firea, îmbrăcat numai în haine, fără palton, fără căciulă şi – culmea! — cu papuci în picioare, o zbughi fugind cu cea mai mare viteză. După el, numai la vreo cinci paşi în urmă, alerga un alt individ, acesta încălţat cu pantofi, dar tot numai în haină şi cu capul descoperit.

Cel din faţă striga, cel din urmă ţipa, şi capetele vecinilor începură să se adune pe la ferestre. Situaţia păru la început comică. Omul fără pantofi îşi pierdu un papuc, picioarele i se împleticiră şi căzu. Cel din urmă, luat de elan, se împiedică de primul, şi căzu la rândul său.

Dar lucrurile deveniră tragice când cei doi se prinseră de mijloc şi începură să-şi care la pumni. Câţiva vecini ieşiră din case şi se repeziră spre ei, despărţindu-i cu greu. Şi abia atunci îi recunoscură: erau doi cetăţeni foarte de treabă, culmea! chiar fraţi, care se înţelegeau de minune. Dar cum arătau acum! Ochii lor scăpărau parcă scântei! Feţele le erau congestionate. Părul, vâlvoi. Era cert că nu simţeau frigul, cu toată îmbrăcămintea lor uşoară.!

Iar motivul certei? Un fleac. Nimic important, ceva pentru care de obicei nu s-ar fi născut decât cel mult un zâmbet. Totul pornise – după cum aflară vecinii din explicaţiile înflăcărate, însoţite de ameninţări cu pumnul ale bătăuşilor – de la un pahar cu apă vărsat din greşeală de unul din ei. Urmară apostrofe, acuzaţii, încriminări,

ceartă şi… pumni. Şi nici acum, când pe feţele cetăţenilor începură să se ivească zâmbete, cei doi fraţi nu se domoleau, ci se tot priveau încruntaţi, vorbind repede şi violent.

Ai fi putut crede că de vină în toată această treabă era o doză prea mare de alcool. Dar lucrurile nu stăteau aşa, căci consumul mărit de alcool este însoţit şi de alte semne trădătoare. Şi, pe urmă, nu se putea admite ca în acelaşi timp mai mulţi cetăţeni de pe aceeaşi stradă să fi păcătuit la fel.

Spun asta, pentru că îndată după aceea, se petrecură câteva fapte noi şi tot atât de ciudate. Dintr-o casă se auzi un glas cântând răguşit şi extrem de fals. La fereastra unei camere a casei respective apăru o faţă congestionată, dar foarte veselă. Era un om sobru, funcţionar la poştă. Veselia sa păru cu atât mai suspectă cu cât, după ce deschise fereastra, dădu un adevărat concert, ţinându-se cu mâna în dreptul inimii, ca un tenor pe scenă.

Şi se mai petrecură şi alte lucruri, tot atât de ciudate. Să amintim numai de faptul că oamenii din cartier avură prilejul să-l vadă pe unul din vecinii lor tăind lemne cu o energie neobişnuită. O să spuneţi că nu-i nimic ciudat ca un om să taie lemne iarna. Într-adevăr. Dar dacă această activitate se continuă, necurmată, timp de şase ceasuri, cu o viteză de necrezut şi fără o clipă de odihnă, la un om neantrenat, atunci trebuie să recunoaşteţi că lucrurile nu mai sunt atât de banale! Şi alţii avură perioade de intensă activitate, atât de necontenită încât nu puteai să-ţi crezi ochilor.

Numeroase alte lucruri stranii s-au mai întâmplat, dar n-o să vi le mai povestim. Destul că, în acea vestită după amiază, de luni, mulţi din oamenii de pe această stradă păreau că au înnebunit de-a binelea.

Pe la ora 8 seara, însă, lucrurile reintrară, încetul cu încetul, în normal. Cei doi fraţi se împăcară, ruşinaţi.

Cântăreţul tăcu şi începu să se trateze de laringită. Cel care tăia lemne se întinse, istovit, pe pat.

Şi toţi, suferiră noaptea aceea de o durere de cap cumplită. Chiar şi doctorul Vasile Ionaşcu, de pe aceeaşi stradă, care scrisese în după amiaza respectivă vreo cincizeci de pagini mari dintr-un studiu. A doua zi însă avea să constate că o mare parte din cele scrise nu erau demne de publicare. Care putea fi explicaţia acestor fapte ciudate? Nici doctorul nu le putea bănui.

CAPITOLUL VII…
…în care aflăm mai mu'fa dăspre „T-11"

Marţi dimineaţa, când Simona intră în laboratorul în care lucra Fredi, îl găsi stând pe taburet, la masa de laborator, cu bărbia sprijinită în pumni. Era nebărbierit, cu părul mai dezordonat ca oricând, cu ochii roşii şi cu cearcăne.

— Nu merge… îi spuse el. Toată noaptea am încercat… Au murit doi câini.

Simona clătină din cap.

— Trebuie să încercăm din nou. Substanţa nu e pură, asta e. Poate dacă o s-o centrifugăm…

Se auzi un ciocănit sfios, apoi uşa laboratorului se deschise şi apăru Andrei, în aceeaşi scurtă ca în seara în care trăise aventura sa de neuitat.

— A, iată-l pe Andrei, spuse Simona. L-am rugat să afle care e starea doctorului Pavel.

Andrei îşi aşeză geanta cu cărţi şi caiete pe birou.

— Rău, spuse el. Mi-a spus chirurgul de acolo că starea sa se menţine proastă. Nu şi-a revenit încă şi are febră.. Eu fug la şcoală… ne dă azi vacanţă…

Andrei îşi luă geanta, vru să plece, se opri în uşă. Vorbi fără să se întoarcă.

— Dar… faceţi ceva pentru el… vindecaţi-l!

În urma lui, laboratorul rămase tăcut. Apoi, Simona

vorbi hotărâtă.

— Da, o să facem tot ce ne stă în putinţă! Mă duc să lucrez la o nouă preparare. Tu, odihneşte-te. Aşa, nu eşti bun de nimic. Intoarce-te peste patru ceasuri... atunci o să fie gata substanţa...

Fredi se ridică de la masă. Simona avea dreptate. Aşa obosit, nu mai era bun de nimic... Târându-şi picioarele, se îndreptă spre casă.

Peste trei ore, soneria telefonului îl deşteptă dintr-un somn greu şi neliniştit. Locotenentul de securitate Iordănescu îl aştepta la laborator.

*

— Doctorul Pavel, îndeobşte, este foarte modest. Aşa se şi explică faptul că marele public nu cunoaşte mai nimic în legătură cu lucrările sale. Şi trebuie să vă spun că, în stadiul înaintat în care se află ele, cercetările au ajuns la rezultate extraordinare!

Instalat în faţa biroului din laborator, Frederic Tomescu îi explica locotenentului Iordănescu despre realizările doctorului P"avel.

— Nu ne explicăm ce a vrut necunoscutul care a pătruns în seara de duminică în laborator, îi spuse locotenentul. Poate că, dacă mi-aţi da unele lămuriri despre ceea ce lucraţi aici, am putea să găsim o cale, un motiv.

Şi Tomescu îi dădu explicaţiile cerute. Locotenentul Iordănescu îl asculta cu atenţie pe asistentul doctorului Pavel.

— Totuşi, după câte am înţeles, replică locotenentul, în cercurile ştiinţifice lucrările doctorului sunt cunoscute şi foarte apreciate.

— Cunoscute, dar nu în totalitatea lor. Doctorul Pavel nu a publicat decât acele rezultate care constituie, ca să zic aşa... bilanţul, concluzia unei etape. Înţelegeţi ce vreau să spun?

Frederic Tomescu îl privi cercetător pe locotenent, care înclină afirmativ capul.

— Ei bine, de la ultima etapă, care este cunoscută din publicaţii, s-au făcut progrese extrem de mari. După mine, este una din cele mai importante descoperiri medicale ale secolului. Da, da! „T-11” poate deveni un medicament minunat!

Fredi se înflăcărase.

— De ce spuneţi „poate deveni”? Întrebă locotenentul.

— Pentru că… şi Tomescu se întristă, pentru că doctorul Pavel este bolnav şi… nu se ştie… Vedeţi, medicamentul are şi unele efecte tardive foarte neplăcute.

Cercetările nu trecuseră încă în faza clinică. Se ştie (explicase Fredi) că orice substanţă care urmează să fie utilizată ca medicament este supusă la o serie întreagă de încercări preliminare. Se fac mai întâi toate analizele fizice şi chimice de rigoare. După ce cercetătorii s-au convins că aceste analize nu trădează prezenţa nici unei substanţe deosebit de toxice sau periculoase în doze mici, se trece la experimentarea pe animale.

Pentru aceasta, se utilizează animalele care sunt cele mai sensibile la produsul respectiv, de obicei şobolani. Nu e vorba de şobolani comuni, cenuşii, sălbatici, care aleargă în libertate, ci de acei şobolani albi, crescuţi din generaţie în generaţie în cuşti. Aceştia sunt în general foarte receptivi faţă de numeroase afecţiuni: se îmbolnăvesc uşor şi simptomele lor se pot studia de asemenea fără greutate.

În crescătoria institutului, în care Tomescu îl conduse pe locotenent, se aflau sute de şobolani, rânduiţi câte zece în cuşti metalice din plasă, etichetate. Şobolanii, la rândul lor, erau etichetaţi, vopsiţi fiecare cu culori roşii sau galbene pe cap, spate sau coadă.

— Fiecare şobolan este cunoscut sub un anumit număr şi are o pagină special rezervată lui, în registrul nostru cu

protocoalele experienţelor. E cântărit la fiecare zece zile iar hrana sa este calculată aproape la miligrame, explică Tomescu.

Pe măsură ce se apropiau de câte o serie de cuşti – pentru că acestea erau suprapuse în trei etaje – „şobolănimea" dădea semne de agitaţie. Se înghesuiau cu toţii în faţă, agăţându-se de plasa de sârmă cu lăbuţele mici şi roze şi încercând să-şi vâre botişorul prin ochiurile plasei. Păreau foarte încântaţi de vizită şi parcă aşteptau ceva.

— Cel mai bun exemplu pe care vi-l pot oferi despre un reflex condiţionat, format de altfel fără voia noastră, spuse Tomescu zâmbând şi arătând spre cuşti. Vedeţi? Care este purtarea naturală a oricărui animal sălbatic? Să fugă de om, să se ascundă. Aşa ar face şi un şobolan alb, la fel ca aceştia, care însă n-ar fi trăit în crescătorie Ce s-a întâmplat însă cu şobolanii de aici? În loc să fie siliţi să-şi caute ei singuri mâncare, sunt ţinuţi la odihnă, în cuşti, şi în schimb oamenii le aduc de mâncare – şi ce mâncare! Restaurant de lux! – de trei ori pe zi. Îngrijitorii sosesc şi animalele îi văd. Aşadar, ei par întâi un fel de vizitatori. După aceea, îngrijitorii deschid portiţele şi introduc mâncarea în cuşti. În faţa şobolanilor această scenă se repetă de trei ori pe zi, zeci sau sute de zile la rând. În creierul şobolanilor s-a format astfel o legătură – ce devine pe zi ce trece mai trainică între centrul vizual: apariţia oamenilor în faţa cuştii şi celulele care comandă reflexele alimentare. Şobolanii asociază deci orice vizită cu mâncarea pe care o vor primi. De – accea, se reped pe peretele din faţă al cuştii, pe unde se introduce mâncarea şi aşteaptă nerăbdători să înfulece. Asta nu e un reflex înnăscut, e clar, ci unul dobândit un reflex condiţionat.

— Prin urmare, în clipa de faţă unii dintre şobolani ar trebui să simtă o mare dezamăgire, remarcă locotenentul în glumă.

— Da... Dacă ar fi capabili de astfel de sentimente, care de fapt sunt proprii numai omului. Animalul nu se bucură de aşa-numite „sentimente sufleteşti”. El are doar instincte. Dar să trecem alături

Acolo se află iepurii. Aceste animale, după cum explică Tomescu, sunt foarte sensibile: mor mai uşor decât şobolanii şi tocmai de aceea iepurii uneori sunt mai căutaţi.

— Iată şi vestiţii cobai, cei mai preţioşi colaboratori ai cercetătorilor! Îi prezentă Fredi. Sunt animale foarte plăpânde şi cer condiţii speciale de creştere.

— Unde trăiesc în mod natural? Întrebă locotenentul, privind cu curiozitate animalele drăguţe, poate de două ori mai mari decât un şobolan, cu botul de rozător şi cu blana tărcată cu cele mai variate culori.

— Francezii le spun „cochon d’Inde”, de unde am putea crede că provin din India. Englezii îi numesc „Guinea pig”, deci după ei ar trăi în Guineea. Şi unii şi alţii îi spun „porci”, deşi nu au nici o legătură cu porcii, nici ca dimensiuni, nici ca aspect, după cum se poate lesne vedea. De fapt, cobaii sunt nişte mamifere rozătoare din America de sud, foarte utile experimentatorilor.

Într-o ultimă încăpere se aflau câinii. Când pătrunseră, se născu o hărmălaie de nedescris. Lătrau şi se gudurau dând veseli din coadă. Aici, în cuşca asta, era un căţel tare simpatic, cu blana pestriţă, cu ochii rugători. Îl privea pe locotenent cu insistenţă, de parcă ar fi vrut să-i spună ceva.

— Iată prietenii de totdeauna ai oamenilor! Spuse Fredi. În cele mai îndepărtate timpuri le-au fost ajutori, paznici şi hăitaşi în vînătoare. Azi sunt folosiţi pentru cercetările de mare precizie în domeniul reflexelor condiţionate!

Asupra acestor animale se experimentase încă de acum câţiva ani „T-11”. Produsul fusese mai întâi administrat ca atare, fără nicio pregătire prealabilă a

animalelor.

În comparaţie cu un lot de „martori”, adică de animale hrănite ca şi celelalte, dar cărora nu li se administrase niciun medicament, şobolanii trataţi cu „T-11” creşteau cu mult mai repede. Era o dezvoltare armonioasă, care avea loc aproape de două ori mai repede că dezvoltarea celorlalţi „martori”. Cu alte cuvinte, şobolanii ajungeau la talia lor de „adulţi” cu mult mai iute. De asemenea, se părea că animalele tratate cu „T-11” erau mai viguroase şi dădeau dovadă de mai multă vioiciune. În ce priveşte durata totală a vieţii, nu se putea trage o concluzie precisă, mai ales datorită efectelor tardive deformabile ale substanţei „T-11”..

— Dar nu asta era important, sublinie Fredi, ci faptul că substanţa, departe de a provoca o intoxicaţie oarecare, părea că măreşte vitalitatea animalelor de experienţă.

Atunci se trecuse la o altă etapă a experienţelor. Unele dintre animale fuseseră îmbolnăvite cu boli din cele mai diferite.

Mai întâi, infecţii. Cobaii fuseseră inoculaţi cu bacili activi, virulenţi, ai tuberculozei, boală care provoacă ravagii între ei. La o parte dintre cobaii infectaţi se administrase apoi „T-11”. Aproape 80% supravieţuiseră. Dintre cobaii netrataţi, peste 80% muriseră, deşi erau ţinuţi în exact aceleaşi condiţii, primind acelaşi fel de alimentaţie şi aceeaşi îngrijire. La examenul anatomo-patologic, adică la cercetarea organelor după moartea animalelor, se constatase că leziunile provocate de bacilul tuberculozei erau cicatrizate.

— Şi, remarcaţi, sublinie Frederic Tomescu, acest lucru a avut loc fără ca acest „T-11” să aibă o cât de slabă acţiune asupra bacilului Koch ca streptomicina, acidul para-amino-salicilic (Pas-ul) sau alte medicamente. „T-11” nu ucide microbii sau virusurile, nu e bactericid, ca fenolul. Nici bacteriostatic nu e, ca penicilina care împiedică înmulţirea microbilor.

Experienţele au mers mai departe. S-au îmbolnăvit animalele cu boli infecţioase datorite cocilor: stafilococi, streptococi, pneumococi. Desigur, şi acum mureau multe chiar dintre animalele tratate cu „T-11”, dar procentul lor era mult mai mic decât cel al animalelor „martori”, adică îmbolnăvite şi netratate. Şi era încă odată de remarcat faptul că aceste animale cărora „T-11” le mărea atât de mult rezistenţa, nu fuseseră tratate cu sulfamidă sau penicilină, care acţionează asupra microbilor respectivi.

— Trebuie să ştiţi – spuse Fredi – că aceste cercetări, despre care eu v-am povestit într-un sfert de ceas, au durat şapte ani. Vă închipuiţi! Este necesar să se urmărească câteva săptămâni sau chiar luni comportarea animalelor în experienţă. După aceea, ele sunt sacrificate. Diferitele lor organe se pun în formol, apoi se prepară într-un mod special şi se taie în feliuţe extrem de subţiri cu ajutorul microtoamelor. Aceste feliuţe sunt colorate cu diferiţi coloranţi şi sunt examinate Ia microscop. O astfel de lucrare durează săptămâni întregi. Nu numai că majoritatea animalelor rezistau la boli, căpătând parcă „şapte vieţi”. Se întâmpla însă şi altceva. Se părea că adaptarea lor faţă de condiţiile exterioare se făcea cu mult mai bine, mai repede.

— Principiul de acţiune al substanţei „T-11”, după presupunerile noastre… vreau să spun, ale doctorului Pavel, se corectă Tomescu, ar fi că ea intervine direct asupra sistemului nervos, în totalitatea sa. Este puternic activată dezvoltarea capilarelor care alimentează celulele nervoase şi în special acelea ale creierului. De asemenea, e important faptul că pe lângă aceste acţiuni care se desfăşoară în timp, are loc şi o acţiune imediată de ameliorare a alimentării şi oxigenării celulelor nervoase, iată deci că organelor conducătoare şi coordonatoare ale organismului nostru, le sunt asigurate în acest fel, cele mai bune condiţii de funcţionare.

În sfârşit, se pare că „T-11” acţionase şi prin realizarea unor mai sigure legături între capetele nervilor, a celulelor nervoase. În general, aşadar, „T-11” măreşte capacitatea de lucru a sistemului nervos.

Ţinând seama de rolul important în lupta împotriva bolilor pe care-l deţine sistemul nervos, vă daţi seama de ce „T-11” are acţiuni atât de favorabile în boli atât de diverse.

Totuşi, trebuie subliniat că nu e vorba de acel „panaceu universal”, medicament unic, visat de medicii antichităţii şi care, efectiv nu poate exista. „T-11” va fi întrebuinţat probabil alături de medicamentele clasice…

Iată, aşadar, care este stadiul la care am ajuns acum, încheia povestirea sa Tomescu.

— E foarte interesant, mărturisi grav locotenentul. Dar e păcat că „T-11” nu a fost încă aplicat la oameni.

— Nu, încă nu

În această clipă, uşa se deschise furtunos şi Andrei se năpusti în laborator.

— Aţi auzit? Strigă el către locotenent.

Apoi, văzându-l pe Tomescu, tăcu dintr-odată.

— Ce-i puştiule? Îl întrebă Tomescu, care-l cunoştea destul de vag.

Poate că vi s-a întâmplat şi dumneavoastră, altădată, să vi se spună „puştiule”. Dacă vă mai amintiţi ultima dată când s-a petrecut acest lucru, cred că vă daţi seama ce revoltă a strâns în inima lui Andrei în clipa când lui, băiat de 14 ani, cu o urmărire aventuroasă de hoţi la activul său, i s-a adresat un oarecare cu această titulatură adânc dispreţuitoare. „Puştiule” … Auzi! Întunecat dintr-odată la faţă, Andrei neglija întrebarea lui Fredi şi, îndreptându-se spre locotenent, îi spuse, aşa ca să „simtă” şi asistentul:

— Am ceva să vă spun… ceva secret.

Locotenentul ascultă cu atenţie cele ce-i şoptea băiatul. După figură sa, încruntată dintr-odată, se vedea

că aflase ceva important. Se îndreptă spre Tomescu şi-şi luă rămas bun.

— Aşadar? Îl întrebă locotenentul, mergând grăbit. Chiar aşa s-a întâmplat?

— Cum vă spun! Duminică seara, un reporter de la „Ştirea” a fost la doctorul Pavel. Cu o oră înainte de spargerea din laborator…

— Ei şi? Spui că…

— Da! În ziar n-a apărut nimic şi… tovarăşa Mariana m-a rugat să mă interesez. Am telefonat la secretariat şi…

— Şi?

— Nu există niciun reporter cu numele de Vasile Lăzărescu, şi nu era în plan nici un articol despre doctorul Pavel.

CAPITOLUL VIII…
…în care asistăm la o întrecere sportivă

Lui Andrei îi place sportul. Se ducea foarte des la întreceri şi rar se întâmpla să scape câte o partidă de campionat. Spre deosebire însă de o mulţime de aşa-zişi amatori, îi place să practice el însuşi o sumedenie de sporturi.

Iar acum, în toiul iernii, ce putea fi mai plăcut decât o vizită la patinaj? Mai ales că, începând de la ora 3, aveau să se desfăşoare campionatele de patinaj-viteză.

La primele probe de patinaj artistic, Andrei asistă cu plăcere, însă fără prea mult interes. Ultima probă, întreceri în viteză între bărbaţi, promitea în schimb să fie deosebit de interesantă, de atrăgătoare. Se vorbea mult de un nume relativ nou, care se remarcase în ultimul timp: Ion Geamănu. Se spunea despre el că avea o rezistenţă deosebită, că viteza sa era uluitoare şi că însuşi campionul recunoscuse că Ion Geamănu îi era superior.

Şi acum, întrecerea aceasta avea să-l arate în plină

acţiune pe celebrul patinator.

Start!

Patinatorii porniră. Un om înalt, slab, îmbrăcat din cap până-n picioare în tricou de flanelă neagră, care contrasta puternic pe fondul alb strălucitor al gheţei, rămase pe loc.

Spectatorii începură să murmure, uimiţi. Ion Geamănu pierduse pornirea! În sfârşit, după câteva secunde – de parcă s-ar fi gândit dacă mai avea rost să patineze, Ion Geamănu plecă şi el. Luă viteză, mişcându-şi picioarele unul după altul, cu paşi largi şi iuţi.

Andrei avea impresia că vede un robot care lucrează automat, fără niciun gând. Când ajunse în dreptul său, încercă să-i vadă faţa. Era crispată şi totuşi nu palidă, aşa cum se întâmplă adeseori atunci când te concentrezi asupra unui efort fizic, ci congestionată. Ochii îi străluceau şi păreau măriţi. Privirea îi era aţintită drept înainte, fixă.

Şi cursa continuă să se desfăşoare. Patinoarul trebuia înconjurat de patru ori.

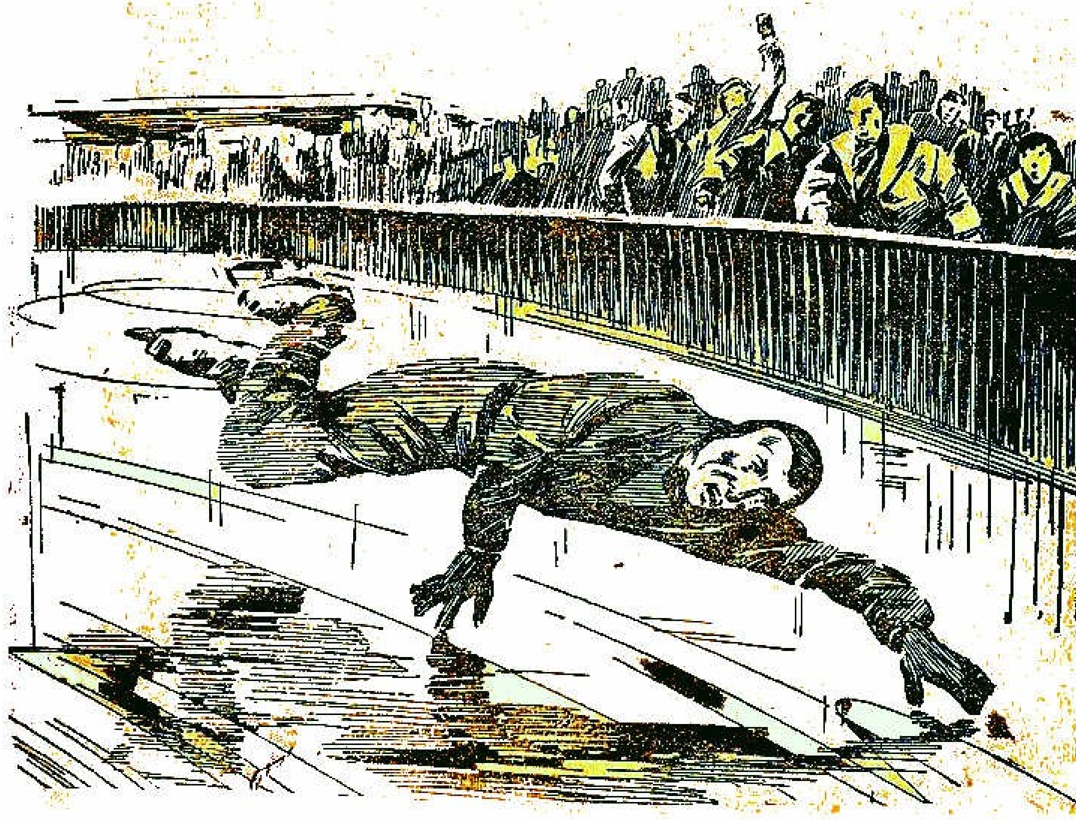
La primul tur, Ion Geamănu păstră distanţa iniţială faţă de ceilalţi alergători. De la al doilea tur, însă, spectatorii începură să murmure.

Crezuseră că, datorită pornirii defectuoase, Ion Geamănu pierduse. Dar nu era aşa! Viteza acestuia crescu, crescu uluitor. Picioarele i se mişcau repede, de-abia de puteai urmări cu privirea. Ajunse din urmă pe un patinator, apoi pe altul. Vertiginos, se apropia de cel din frunte, care-şi spori eforturile. Inutil! Ion Geamănu îl întrecu, mişcându-se iute ca o maşină, şi trecu înaintea lui.

Un ropot de aplauze. Mai era un tur şi iată că patinatorul reuşise să recâştige plecarea ratată, ba chiar să o ia înaintea tuturor! Încă o jumătate de tur...

Şi atunci, se petrecu accidentul. La turnantă, piciorul său alunecă lateral, punându-şi singur piedică. Patinatorul căzu greu, cu o bufnitură înfundată. Era o cădere stupidă, care ar fi putut fi evitată şi de un începător.

Dar mirarea mulţimii se transformă în uimire şi în

spaimă. Ion Geamănu căzuse. Ar fi putut lesne să reia cursa, însă nu făcu niciun semn să se ridice. Ochii săi priveau tot fix înainte, în timp ce picioarele – ca la un automat – continuau, în aer, mişcările de alergare. Ca o maşină, ca o motocicletă răsturnată, ale cărei roţi ar fi continuat să funcţioneze.

Printre cei de faţă se afla şi un medic. Se apropie, cercetă pupilele celui căzut şi ceru să fie transportat de urgenţă la spital.

— Nu pun rămăşaguri din principiu, spuse el, dar de data aceasta aş paria pe ce vreţi că omul acesta a fost drogat!

CAPITOLUL IX…
…unde se pune o nouă problemă

— Staţionar… Starea doctorului Pavel e foarte neliniştitoare… încercăm totul: seruri, substanţe nutritive, vitamine, hormoni… Dar mai este totuşi nevoie de ceva…

Chirurgul îl privi pe Tomescu, care înţelese şi lăsă ochii în jos. Era miercuri la prânz… Experienţele sale pe câini abia începuseră… şi trebuiau să mai dureze încă până seara. Abia atunci putea să-şi dea seama dacă se mai menţineau efectele acelea vătămătoare. Şi pe urmă? Se punea o problemă gravă. O problemă pe care încă nu îndrăznise să o ridice, dar care acum devenea acută.

Oare era aplicabil pe om, acest „T-12”? Normal, ar fi trebuit să facă încă multe experienţe pe animalele cele mai sensibile, experienţe care puteau dura luni întregi. Dar. Acum era vorba de zile, dacă nu de ore.

Ce era de făcut?

Când se înapoie în laborator, Fredi era cu totul descurajat. Luă de pe masa de laborator acoperită cu plăci de faianţă flaconul cu lichidul galben, limpede, care strălucea parcă în bătaia razelor de soare. Aici, în acest

flacon, se găsea medicamentul salvator, care poate că era încă amestecat cu un toxic periculos. Să-l trimită medicului de la spital? Avea oare acest drept?

Nu, nu putea face acest lucru. Organismul doctorului Pavel era slăbit, foarte slăbit. Orice toxic i-ar fi fost fatal, chiar dacă altuia nu i-ar fi produs decât tulburări mai mult sau mai puţin grave, dar probabil nu mortale.

Privi lichidul misterios şi încet, un gând îi încolţi în minte. Da… de ce nu? Din sertarul biroului scoase o siringă. Era sterilă, desigur, fiartă şi apoi ţinută în alcool. Îi potrivi un ac. Îi cercetă cu atenţie vârful… era bun, ascuţit. Da… Destupă flaconul şi, introducând acul aspiră doi centimetri cubi. Privi în zare. Exact doi centimetri. Cam asta trebuie să fie doza.

Rămase o clipă cu siringa în mână, gânditor. Oare unde o fi mai bine? În picior? … nu, nu-i place în picior. O să umble şchiopătând… îşi scoase haina, lăsând siringa pe masă. Îşi şterse antebraţul stâng cu vată înmuiată în alcool. Aşteptă să se evapore. Apucă din nou siringa şi încercă să introducă acul în piele. Atingerea rece îl făcu să tresară şi să îndepărteze siringa. O privi nehotărât… apoi cu o mişcare bruscă, înfipse acul în muşchi. O simplă înţepătură. Nu-l durea. Apăsă pe piston… şi o arsură vie îl făcu să geamă… Privi siringa… abia introdusese o jumătate de centimetru. Acum îşi dădu seama de greşeală. Doi centimetri cubi… era cam mult pentru braţ. Dar… nu-i nimic. De-ar fi numai durerea! Strânse dinţii şi apăsă mai departe pistonul, până la capăt, până la capăt…

— Ce faci! Fredi… ce-ai făcut?

Simona îl privea, cu ochii măriţi de spaimă, din pragul uşii. Încet, Frederic Tomescu îşi smulse acul din braţ şi aşeză liniştit siringa pe masă.

— Era singura soluţie, explică el ca şi cum s-ar fi adresat unui student. Organismul lui este prea slăbit… al meu o să suporte, sper… Dar… Simona…

Încă nu se obişnuise să-i rostească numele aşa, direct, şi roşea de fiecare dată…

— Da, Fredi?

— Să nu spui… să nu spui despre asta…

…După amiază se scurse într-o tensiune uriaşă pentru Simona. Fredi nu veni la laborator. Seara, Simona primi un telefon. „Cred că… o să meargă, Simona”. Atâta tot. A doua zi dimineaţa, Fredi alerga pe scările spitalului, cu flaconul în mână.

*

…Chirurgul clătină din cap.

— Nu sunt multe speranţe. Funcţiile vitale ale organismului se menţin, dar în general, totul merge tare prost… Un declin, aş putea spune…

…O injecţie, la braţ… încă una, peste trei ceasuri… "T-12" începea să intre în acţiune.

…A doua zi, doctorul Pavel deschise ochii. Recunoscu pentru prima oară de la accident figura Marianei.

…A treia zi, doctorul Tiberiu Pavel încercă să se ridice din pat. Trebui să renunţe, căci sora îi interzise cu străşnicie orice mişcare. Ceru însă de mâncare. Temperatura îi scăzuse.

Organismul său – ajutat de „T-12” – învinsese boala.

Doctorul Pavel era salvat!

*

În aceeaşi zi, locotenentul Iordănescu îi telefonă lui Tomescu. „Experimentaţi vă rog acţiunea substanţei din flaconul pe care vi-l trimit. Fiţi atent la manipulare, credem că este toxică 1”

Flaconul pe care-l primi în aceeaşi zi era bine cunoscut tânărului asistent: purta eticheta „T-11” şi lipsea de vreo 72 de ore din dulapul de sticlă al laboratorului!

CAPITOLUL X…

…unde aflăm despre existenţa a doi Frederic Tomescu

Instalat într-unul din fotoliile rotative de metal ale laboratorului, Frederic Tomescu mângâia mecanic liniile curbe ale microscopului. În faţa sa, nu prea la îndemână, într-un scaun metalic similar, locotenentul Iordănescu îl asculta cu atenţie pe tânărul cercetător.

— Este exact ceea ce m-am aşteptat! spuse el cu satisfacţie.

— Eu, dimpotrivă, am fost grozav de surprins! Mărturisi Fredi. Nimeni dintre noi, nici măcar doctorul Pavel, nu ştia că prin alterare „T-11” dă naştere unor substanţe de degradare cu o acţiune atât de curioasă asupra sistemului nervos. Este o acţiune de excitare puternică. La animalele mele de laborator se manifestă prin mişcări neîncetate, adesea violente. Şobolanii se bat, se muşcă, aleargă mereu prin cuşcă… în sfârşit, astea sunt doar primele rezultate ale acestei substanţe căreia i-am zis „T-13”. Rămâne să le mai controlăm ulterior. Aş fi însă curios să ştiu cum aţi aflat…

În acea clipă, se auzi un ciocănit timid. Apoi, uşa se crăpă uşurel şi de după ea se ivi un cap cu zulufi blonzi, cu ochi albaştri şi cu nas cârn. Simona privi pe tânărul cercetător şi, fără să-l zărească pe locotenent, care era mascat de dulap, îi şopti încet lui Fredi:

— Fredi, de ce n-ai trecut azi dimineaţă pe la mine, în laborator! Urâciosule!

Tomescu se înroşi ca o sfeclă, amuţi brusc şi încercă să facă disperat semne din mină. În intenţia lui, semnele trebuiau să însemne: „Taci din gură, pentru Dumnezeu! Nu sunt singur! Vino mai târziu!”

Erau cam multe de exprimat pentru o singură mână înzestrată numai cu cinci degete. Simona îl privi mirată, şi apoi, deschizând uşa larg, exclamă cu un ton de prefăcută îngrijorare:

— Bine Fredi dragă, de ce nu mi-ai spus că vrei să

înveţi să înoţi cu o singură mână? Hai, vino să mă săruţi!

Niciun pictor nu va putea vreodată să găsească o culoare roşie de aceeaşi intensitate cu cea la care ajunseră urechile lui Fredi.

Se întoarse neputincios către locotenent şi nu izbuti să scoată din gâtlej niciun sunet.

— Fredi, începi să mă enervezi! rosti fata cu autoritate. Ce vrei?

Şi brusc amuţi şi ea, văzând de dincolo de dulap o siluetă străină.

Roşul natural care-i coloră faţa îi stătea foarte bine, socoti locotenentul zâmbind angelic.

— Tovarăşe Tomescu, spuse ea pe un ton oficial, voiam să vă rog să-mi împrumutaţi nişte hârtie de filtru…

Locotenentul tuşi, foarte preocupat să-şi păstreze seriozitatea. În realitate, avea poftă să izbucnească în hohote de râs.

Tomescu se ridică stângaci. Fata continuă, eu ochii în tavan:

— Dar văd că sunteţi ocupat… o să trec… mai pe urmă…

Locotenentul se întrebă mirat, dacă nu cumva în limbaj chimic „a săruta” este echivalent cu „a împrumuta hârtie de filtru”. Uşa laboratorului se închise şi apariţia blondă dispăru. Tomescu, tot atât de roşu la faţă, se aşeză la loc pe scaun, în timp ce locotenentul îl privea nevinovat.

— Ştiţi, începu nervos tânărul cercetător, răsucind între degete o lamă de sticlă, a fost… se numeşte Simona Bogdan, a fost…

— N-are aface, îl întrerupse locotenentul.

După o clipă de gândire, îl întrebă pe Fredi:

— Eşti amator de sport?

— Mda, spuse acesta cu oarecare îndoială. Oarecum… Nu prea am însă timp… Dar ce legătură are? …

— Ai să vezi. Descoperirea mea i se datoreşte de fapt lui Andrei Valeriu, ştii, băiatul acela… căruia i-ai zis zilele

trecute „puştiule”. Trebuie să-ţi spun, în paranteză, că s-a simţit foarte jignit… La un concurs sportiv, prietenul nostru Andrei a văzut un om drogat…

Şi locotenentul îi povesti cele ce se întâmplaseră la patinaj.

— De aici i-am luat firul. Mai interesant este că omul care a furat sticla a procedat, cum să zic, „ştiinţificeşte”. Ce crezi că a făcut mai întâi? A experimentat produsul! Dar, ştii, n-avea animale de laborator, ca dumneata. Şi de aceea, a experimentat pe oameni.

De emoţie, Fredi scăpă jos lama de sticlă.

— Bine, dar ăsta… este un criminal! …

Locotenentul dădu din cap, afirmativ.

— Şi să vezi cum a făcui. A aruncat pur şi simplu într-un bidon cu lapte o cantitate din această substanţă „T-13” cum i-ai spus. Şi toţi cei ce au consumat lapte din acest bidon au prezentat simptomele unei excitaţii puternice. Lumea spunea că erau că beţi…

— Într-adevăr, dintr-un punct de vedere acţiunea nu e departe de cea a alcoolului… remarcă Fredi. Dar… pentru ce-i trebuia substanţa?

— În unele ţări, sportul e folosit pentru obţinerea de mari câştiguri. Cred că ştii că la curse în străinătate, mulţi jochei necinstiţi îşi „dopează” caii, ca să fugă mai repede. Ba, mai mult decât atât, în cursele cicliste de distanţă, unii ciclişti au fost drogaţi, pentru ca să reziste mai uşor în etapele cele mai dificile. Scria şi în ziare. Se citează chiar cazul unuia care, căzând în timpul curselor, a continuat să-şi mişte spasmodic picioarele, aşa culcat, sub influenţa drogurilor.

— Bine, dar ăsta nu mai e spori.

— Da, e o afacere. Dar să continuăm. Individul nostru a aflat, din publicaţiile ştiinţifice, despre cercetările doctorului Pavel şi le-a interpretat în felul acesta. Trucul cu „reporterul” era necesar ca să fie sigur că n-o să fie întâlnit când avea să se apropie de laborator. De unde să

ştie el că o să apară un băiat pe nume Andrei, cu asemenea aptitudini de detectiv…

— Partea cea mai interesantă, "continuă Tomescu, este că a dat tocmai peste un flacon vechi, alterat, de „T-11" care avea proprietăţi

— Similare… dar foarte periculoase…

— I-am dat de urmă mai întâi prin Ion Geamănu. Patinatorul acesta este de fapt, după cum ne-am putut convinge, de bună credinţă. Individul care a furat „T-13” i l-a dat, pretinzând că este un medicament obişnuit cu polivitamine… De asemenea, la capturarea lui ne-a ajutat doctorul Vasile Ionaşcu, care a avut de suferit şi el efectele laptelui botezat cu „T-13" şi care a încercat să analizeze cauza activităţii febrile din acea după amiază de luni… a tuturor consumatorilor de lapte.

Lucrurile erau acum mai mult sau mai puţin clare.

— Trebuie să adaug, spuse Iordănescu, că după ce se convingea de efectul lui „T-13”, individul voia să-l plaseze în străinătate, pretinzând că-i cunoaşte reţeta şi, în acest fel, să facă o dublă excrocherie… Dat fiind că substanţa nu lasă în mod aparent nici o urmă, ar fi obţinut desigur un preţ ridicat pentru reţeta ei. Te gândeşti ce câştiguri fabuloase se puteau obţine la curse, „dopând” caii cu această substanţă! Şi acum, o să te las. Te rog să transmiţi complimentele mele tovarăşei Simona Bogdan… şi nu uita (aici locotenentul îl privi nevinovat în ochi pe Tomescu), nu uita că ţi-a cerut nişte… nişte hârtie de filtru…

În urmă-i Fredi se înroşi, ca de obicei, la faţă. Încetul cu încetul, însă, căzu pe gânduri. Dar întâmplările acelea aparent inexplicabile, din după amiaza aceea de sâmbătă? Oare, când umblase cu flaconul cominând „T-13” nu-i rămăseseră pe mână urme, care ajunseseră apoi pe pâinea pe care o mâncaseră cu toţii? Şi atunci, asta era explicaţia supărării tatălui şi mamei sale, a plânsetului Măriucăi şi… şi în special asta era oare

explicaţia declaraţiei de dragoste?

Aşadar, acela era un alt Frederic Tomescu? Complet deosebit de Frederic Tomescu cel de toate zilele?

Simţea că nu poate fi astfel... În definitiv el o iubea şi aşa pe Simona.

Dar care era la drept vorbind explicaţia acestei schimbări atât de bruşte de temperament?

Despre asta, avea să afle abia peste câteva săptămâni, când în jurul doctorului Pavel se vor găsi adunaţi cei ce luaseră parte la această aventură.

CAPITOLUL XI...

...în care cititorul află tot ce mai are de aflat

Se aflau acolo, în spaţiosul hol al locuinţei doctorului Pavei, unde acesta vorbise, acum mai bine de o lună, cu falsul reporter Lăzărescu. Erau toţi cei pe care-i strânseseră la un loc întâmplările ciudate din ultimul timp. Doctorul Pavel, încă palid, purtând pe frunte o cicatrice ca o tăietură de sabie, îşi sprijinea mâinile pe braţele fotoliului moale în care se odihnea. Soţia lui, Mariana, se aşezase pe unul din aceste braţe. Frederic şi Simona stăteau pe scaune lângă doctorul Pavel, Simona aruncându-i din când în când priviri lui Fredi, iar acesta sim- ţindu-le, roşind şi neîndrăznind să i le întoarcă. Locotenentul Iordănescu se afla lângă fereastră şi, alături de el, era Andrei, fericit că reuşise să ia, azi dimineaţă, o notă bună la fizică şi că ieri seară îi reuşise o experienţă grozavă de chimie.

Doctorul Pavel se opri o clipă, apoi continuă să vorbească:

— Aşadar, în privinţa constituţiei omului sunt numeroase păreri. Cea mai răspândită spune că oamenii pot fi împărţiţi în trei grupuri: astenici, normostenici şi hiperstenici. Astenicii sunt acei oameni înalţi şi svelţi, cu mâini şi picioare lungi şi subţiri. Iată, priviţi-l pe Fredi

Tomescu.;

Privirile tuturor se îndreptară spre asistentul doctorului Pavel.

— Vedeţi? Craniul este alungit în înălţime, bărbia slab pronunţată (Fredi îşi trecu mâna pe bărbie), nasul mare şi îngust... (Fredi îşi pipăi nasul). Părul abundent, trece peste frunte şi tâmple... asta, fireşte, până apare chelia cea nemiloasă (Fredi îşi mângiie cu satisfacţie părul). Pieptul e îngust şi turtit. În general, astenicii sunt foarte slabi.

Doctorul făcu o pauză şi apoi trecu la o altă categorie, în timp ce Fredi Tomescu răsuflă uşurat şi puţin roşu la faţă.

— Hiperstenicii sunt, pe scurt, oamenii graşi. Sunt indivizi (şi doctorul Pavel îşi roti privirea în jurul său) asemenea locotenentului Iordănescu. Robuşti, cu membrele scurte, mâinile late, capul rotund, buzele pline. Părul e moale şi chelia apare de obicei mai de timpuriu. Dar asta e compensat din belşug de creşterea bogată a bărbii şi mustăţilor. Gâtul, după cum vedeţi (şi doctorul arătă spre Iordănescu, aşa cum ar fi fost spre o planşă demonstrativă la curs, în faţa studenţilor), gâtul e scurt şi gros, iar capul adâncit între umeri. Oamenii hiperstenici sunt mai scurţi şi mai predispuşi la obezitate...

O nouă oprire, în timpul căreia Iordănescu răsuflă şi el fericit că nu mai era un exemplu viu.

— Tipul mediu, care se întâlneşte de cele mai multe ori, continuă doctorul Pavel, este normostenicul. Cei mai numeroşi dintre noi, cei de aici, suntem normostenici, având dimensiunile principale ale corpului proporţionale. Iată, aşadar, cele trei tipuri clasice în care se pot împărţi oamenii.

— Ce importanţă are în definitiv această împărţire, întrebă locotenentul. Fiecare om, după părerea mea – şi asta cred că reprezintă un fapt evident. – are anumite

trăsături deosebite. Există variaţii infinite care se abat de la medie. Fiecare om are constituţia lui proprie.

Ceea ce spunea locotenentul Iordănescu părea foarte just. Doctorul Pavel aprobă şi el clătinând capul.

— Desigur, ai dreptate. Totuşi, pentru nevoile clasificării, împărţirea pe care v-am expus-o este utilizată în medicină. Să vedeţi însă ce s-a întâmplat. Unii autori au susţinut că diferitele tipuri constituţionale trebuie să determine „potenţialul patologic”, adică cu alte cuvinte, după tipul în care se încadrează, oamenii trebuie să sufere mai mult de anumite boli. De pildă, astenicii suferă mai mult de tuberculoză pulmonară, ulcer gastric şi duodenal şi altele; hiperstenicii, de piatră la ficat şi rinichi sau arteroscleroză…

Tomescu (astenicul) întâlni privirea îngrijorată a lui Iordănescu (hiperstenicul) şi-şi zâmbiră încurajator.

— Bine, obiectă Mariana, dar asta-i o concepţie fatalistă. Aşa s-a născut omul, aşa o să se îmbolnăvească!

— O astfel de concepţie nu poate fi, într-adevăr, acceptată, ripostă doctorul Pavel. Medicii de copii arată de altfel că diferitele conformaţii ale corpului iau naştere în funcţie de anumiţi factori externi. Chiar şi trăsăturile oamenilor maturi se pot schimba sub influenţa factorilor externi – a alimentaţiei, a muncii, a bolilor… Iar dezvoltarea bolilor depinde totdeauna de relaţiile reciproce ale organismului cu mediul extern…

În concepţia actuală, prin constituţie nu se mai înţeleg numai anumite semne fizice, numai o anumită conformaţie a corpului. Ea trebuie să cuprindă nu numai particularităţile cu care s-a născut omul, ci şi acelea dobândite în viaţă. Toate proprietăţile organismului care intervin în adaptarea la condiţiile vieţii…

Pavel se opri şi zâmbi.

— Iertaţi-mă dacă uneori întrebuinţez poate termeni prea tehnici, prea de… meserie, dar...

— Nu, nu, e foarte interesant, îl asigură Andrei.

Urmărise cu atenţie cele ce spunea doctorul, cu gura întredeschisă, ca şi cum ar fi vrut să aspire totul, să nu scape nimic.

— Dar… nu ne-aţi lămurit încă în legătură cu fenomenele… şi Iordănescu ezită, negăsind termenul cel mai potrivit.

— Fenomenele lui „T-13”? Sugeră Tomescu.

— Pentru ca să ajungem acolo, trebuie să spun şi despre concepţia funcţională a constituţiei. Vedeţi… pentru starea de sănătate, cât şi mai ales pentru cea de boală, importanţa cea mai mare o au proprietăţile fiziologice, adică felul cum funcţionează diferitele organe şi, în primul rând, starea sistemului nervos.

Acum o să ne întoarcem cu gândul la epoci foarte îndepărtate, să zic acum vreo două mii de ani, în Grecia antică. Printre nenumăratele feluri de comportare ale omului, ei au deosebit patru temperamente: coleric, flegmatic, sanguin şi melancolic.

— Dar… mai sunt oare actuale aceste temperamente? Întrebă Mariana, surprinsă.

— De la vechii greci, oare nu s-a schimbat până acum temperamentul omului? Glumi locotenentul Iordănescu.

— Multe s-au schimbat de atunci. Dar interesant este de remarcat că studiul activităţii nervoase superioare, după metoda reflexelor condiţionate întreprinsă de Pavlov, a dovedit baza fiziologică a vechilor „temperamente” greceşti.

Andrei înălţă neîncrezător clin umeri.

— Cum adică… Pavlov a verificat vechile poveşti ale grecilor?

— Nu, desigur, şi doctorul Pavel zâmbi, amuzat. Pavlov nu şi-a pus ca scop să-i verifice pe vechii greci! Studiind activitatea creierului la câini, el a deosebit două tipuri: tipul tare, care e excitat repede şi intens şi la care şi inhibiţia este relativ puternică, şi tipul slab. După alte

criterii şi anume după raportul dintre procesul de excitaţie şi cel de inhibiţie, el a distins un tip echilibrat şi un altul neechilibrat. În sfârşit, animalele puternice şi echilibrate pot fi vioaie sau liniştite. Deci, I. P. Pavlov arăta că pentru a caracteriza constituţia trebuie să se aprecieze şi labilitatea sau inerţia procesului de excitaţie sau a celui de inhibiţie… Din toate aceste categorii s-a obţinut patru tipuri principale; unul tare neechilibrat, altul tare echilibrat liniştit, altul tare echilibrat vioi şi, al patrulea, tipul slab.

După cum scria Pavlov, acestea corespundeau întocmai celor patru temperamente descrise de medicii Greciei antice. Mi-e teamă că am exagerat, de astă dată, cu terminologia medicală, dar vă promit că n-o să mai păcătuiesc…

Acum să trecem la acţiunea lui „T-13”, substanţa care a luat naştere prin alterarea lui „T-11”. După părerea mea, prin acţiuni care urmează să le cercetăm în laborator şi să le controlăm şi care probabil sunt de natură fizico-chimică şi acţionează direct asupra celulei nervoase… iertaţi-mă, iar mă avântam în termeni tehnici. Ei bine, prin acţiunea lui „T-13” este probabil să se producă o creştere a labilităţii procesului de excitaţie. Aceasta înseamnă, aşadar, că sistemul nervos reacţionează mai repede, într-un grad extrem de puternic. De aceea, de exemplu, la o simplă ripostă obişnuită pe care ai putea-o trata cu o glumă, amicului nostru Frederic i-a sărit, după cum îmi povestea, ţandăra. Această reactivitate mărită este urmată, fireşte, de o rapidă epuizare ulterioară. Şi nu uitaţi că Fredi Tomescu, aci de faţă, vrea să se încadreze în tipul echilibrat liniştit.

Acum, îmi pun întrebarea, dacă prin acţiunea prelungită a lui „T-13” nu se modifică cumva, în mod temporar, chiar tipul respectiv, în sfârşit, pătrundem într-un domeniu unde s-ar putea face multe obiecţii… Şi cu asta, gata! Acum cred că putem să vorbim despre

altceva! ...

În cameră se produsese o destindere. Oamenii se ridicară de pe scaune. Unii îşi aprinseră câte o ţigară. Tomescu se apropie de Simona şi-i şopti ceva. Andrei veni lângă doctorul Pavel.

— Dar, totuşi, cred că „T-13” nu se poate folosi... aşa... spuse el, şovăind.

— Desigur că nu. Cred că nu e o substanţă utilizabilă, deocamdată. E toxică şi are o acţiune violentă, nefiziologică. Nu, desigur. Dar... am impresia că au început să te preocupe serios problemele astea?

— Da, mai ales „T-12”. Ştiţi... şi Andrei roşi.

— Spune! Îl încurajă doctorul Pavel.

— Cred că nu vă opriţi aici, nu? Vreau să spun, acum că aţi dat o substanţă atât de folositoare cum este „T-12”, o substanţă care... ajută la vindecarea unor boli

grave, care sprijină refacerea organismului bolnav… după operaţii… Acum, n-o să încetaţi cercetările?

Doctorul Pavel zâmbi, îi puse mâna pe umăr.

— Hm! Mai am o mulţime de lucruri de făcut. De experimentat acţiunea acestor substanţe de degradare, de tipul lui „T-13” … De cercetat noi variante, de îmbunătăţit… Ehei! Mi-ar trebui încă vreo două vieţi! …

— Ştiţi… şovăi Andrei… eu… mai am doi ani şi intru la facultate… Şi aş vrea… aş vrea să studiez biologia… chimia… medicina… ca să pot pe urmă… dacă o să vreţi, să lucrez alături de dumneavoastră…

Doctorul Pavel nu-i răspunse. Privirea sa caldă şi strângerea prietenească a mâinii sale pe umărul lui Andrei îi dădură însă acestuia toată asigurarea de care avea nevoie.

În acelaşi timp, într-un colţ, Fredi îi şoptea Simonei, îmbujorându-se, după obiceiul său, până în vârful urechilor.

— Simona, dragă… ştii, s-ar putea să fiu chiar un tip slab, nu numai echilibrat liniştit… Şi, zău, tu… tu mi-ai spus că ţi-am plăcut… dar asta într-o clipă când de fapt nu eram eu… eram un altul, un echilibrat vioi sau chiar neechilibrat… şi… spune-mi, mai… îţi mai menţii părerea veche?

Simona luă o figură de nepătruns.

— Dumneata nu cunoşti suficient legile fiziologiei, începu ea pe un ton doctoral. Dacă mediul exercită suficiente influenţe favorabile un timp îndelungat, atunci se poate că unele trăsături să se modifice. Nu? Parc-aşa ar vorbi asistentul Fredi Tomescu? Aşa încât (şi aici îi şopti la ureche), iubitule, o să am eu grijă de tine! …

Un temperament „flegmatic” nu poate să îmbrăţişeze o fată în plin public. Dar Fredi nu era totuşi departe de a trece într-o profundă „labilitate” şi asta fără niciun, T-13"…

*

Ce s-a întâmplat după aceea?

Autorul nu a mai aflat, pentru că, după cum ştiţi, toate astea s-au întâmplat (e mai pretenţios „se vor întâmpla” deşi e poate mai corect) în viitor… Presupun însă că Simona şi Fredi Tomescu vor alcătui o pereche fericită, că doctorul Pavel va continua cercetările sale, că Nicuşor va învăţa la şcoala medie şi că Andrei va urma facultatea, iar mai târzâu va deveni asistentul doctorului Pavel.

Dar… în toate astea nu mai e nimic neobişnuit.

SFÂRŞIT